Сёння яшчэ не позна падпісацца на «Народную Волю» на II паўгоддзе. Заставайцеся з намі!

Народная Воля

№ 49 (3892)

27 чэрвеня 2014 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ГРАШОВАЕ ПЫТАННЕ

«Здадуць» усіх

Падатковыя органы могуць надзяліць правам на атрыманне інфармацыі, якая складае банкаўскую тайну. З такой ініцыятывай Міністэрства па падатках і зборах звярнулася ў Мінфін, які распрацоўвае змены ў Падатковы кодэкс. Размова ідзе аб магчымасці атрымання звестак аб абменна-валютных аперацыях грамадзян. Што зменіцца, калі гэтую норму ўвядуць?

— Насельніцтва і зараз купляе валюту па пашпартах, але не заўсёды гэтыя звесткі трапляюць у падатковыя органы, бо з'яўляюцца банкаўскай тайнай, — *тлумачыць прэс-сакратар Міністэрства па падатках і зборах Беларусі* ***Сяргей ШКУТ.*** — З гэтага году ў нас ёсць магчымасць, калі праводзім праверку фізічнай асобы, запрасіць інфармацыю з банка аб паступленнях на яго банкаўскі рахунак. Наступным этапам будзе той крок, які агучыла МНС.

— Чым гэта выклікана?

— Тым, што вельмі шмат людзей купляюць вялікія сумы валюты. Напрыклад, паводле нашай інфармацыі, некаторыя пенсіянеры набываюць мільёны долараў. Адкуль грошы? Таму нам неабходна інфармацыя аб куплі-продажы валюты, каб мы маглі аператыўна рэагаваць на такія выпадкі. Калі норму ўвядуць, мы зможам атрымліваць звесткі нават калі ў дачыненні фізічнай асобы не праводзіцца праверка. Вось вы сёння купілі долары ці еўра — нам гэтая інфармацыя не паступае, калі вас не правяраюць. Але, паўтаруся, трэба разумець, што гэта пакуль усяго прапанова. А пройдзе яна ці не — час пакажа.

— Калі пройдзе, у які тэрмін новаўвядзенне можа ўступіць у сілу?

— З 1 студзеня 2015 года. Разумееце, для падаткавікоў самае галоўнае, каб вашы прыбыткі супадалі з выдаткамі. Атрымліваеце вялікі прыбытак? Ніхто не супраць. Заплаціце падаткі — і жывіце спакойна.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

КАМЕНТАРЫЙ ЭКСПЕРТА

Вадзім ІОСУБ, фінансавы аналітык афіцыйнага партнёра кампаніі «Альпары» ў Мінску:

— Ці дапаможа новая норма эфектыўна змагацца з ценявым бізнесам і "адмываннем" грошай? Думаю, часткова. Тыя, хто не дэкларуе прыбытак і не плаціць падаткі, будуць шукаць іншыя шляхі, таму не выключаю, што зноў з'явяцца валютчыкі. Пры гэтым трэба разумець, што гэтыя людзі будуць браць на сябе дадатковыя рызыкі адміністрацыйнага і крымінальнага пераследу. Як мне падаецца, колькасць неплацельшчыкаў падаткаў зменшыцца, але частка сыдзе ў цень.

Што датычыцца ініцыятывы, то пасля яе прыняцця пад фінансавым кантролем апынуцца ўсе грамадзяне. Калі чалавек будзе купляць шмат валюты, а яго заробак не будзе адпавядаць таму, што набыў, у падатковай могуць з'явіцца пытанні.

АФІЦЫЙНА

Працоўная субота

У Беларусі працоўны дзень з пятніцы 4 ліпеня пераносіцца на суботу 12 ліпеня.

Згодна з пастановай Савета міністраў, арганізацыям прадастаўлена права з улікам спецыфікі вытворчасці ажыццяўляць перанос рабочых дзён у іншым парадку ў адпаведнасці з заканадаўствам.

ДА ВЕДАМА

У краіне — выхадны, у бальніцах — працоўны дзень

Міністэрства аховы здароўя выдала загад, якім устаноўлены графік працы медыцынскіх устаноў у святочныя дні.

3 ліпеня і бальніцы, і паліклінікі працуюць па графіку святочнага дня, г.зн. у медустановах будуць толькі дзяжурныя дактары. 4 ліпеня паліклінікі, аптэкі, станцыі пералівання крыві працуюць па графіку суботняга дня. А вось у бальніцах будзе звычайны працоўны дзень.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

ДЫПКУР'ЕР

Новым Часовым Паверанымі у Справах ЗША ў Беларусі будзе Скот Роўланд

Ён прыедзе ў Беларусь праз некалькі дзён і мае на мэце сустрэцца з як мага большай колькасцю беларусаў

Пра гэта падчас развітальнай анлайн-канферэнцыі ў адной з сацыяльных сетак паведаміў **Ітан Голдрыч**, які ўзначальваў амерыканскую дыпмісію з лета 2012 года.

Дарэчы, на пытанне, якой была самая вялікая цяжкасць падчас працы ў Беларусі, Ітан Голдрыч адказаў так: *"Самай вялікай цяжкасцю быў пошук найбольш прадуктыўных шляхоў для дыялогу паміж урадамі нашых краін, пры гэтым захоўваючы ў цэнтры ўвагі пытанні правоў чалавека і дэмакратызацыі".*

Нагадаем, пасада амбасадара ЗША ў Беларусі застаецца вакантнай з сакавіка 2008 года пасля дыпламатычнага канфлікту паміж Мінскам і Вашынгтонам. Падставай для канфлікту сталі санкцыі ЗША ў дачыненні да канцэрна "Белнафтахім", уведзеныя ў сувязі з парушэннямі правоў чалавека ў Беларусі.

Марына КОКТЫШ.

Ітан Голдрыч адказвае на пытанні сваіх сяброў у "Фэйсбуку".

СІТУАЦЫЯ

Народ бурліць...

У панядзелак 30 чэрвеня ў канферэнц-зале гасцініцы "Беларусь" павінен адбыцца рэспубліканскі форум прадпрымальнікаў. На ім дробныя гандляры абмяркуюць сітуацыю, у якой апынуліся, і паспрабуюць сфармуляваць прапановы ўладам па выхадзе з яе.

Нагадаем, што з 1 ліпеня прадпрымальнікі абавязаны мець сертыфікаты і суправаджальныя дакументы на ўсе ўвезеныя тавары, у тым ліку з краін Мытнага саюза. Яны кажуць, што атрымаць гэтыя дакументы практычна немагчыма, таму што на аптовых рынках Масквы ці той жа Украіны, дзе яны набываюць свае тавары, такіх дакументаў не выдаюць. Такім чынам, улады проста вымушаюць прадпрымальнікаў альбо згортваць свой бізнес, альбо пераходзіць на продаж беларускіх тавараў. Некаторы час яны, праўда, змогуць пратрымацца, гандлюючы рэшткамі таго, што было ўвезена раней. А што потым?

Сітуацыя настолькі трывожная, што дробныя гандляры п'юць валідол і пагражаюць забастоўкай. Баранавіцкія прадпрымальнікі ўжо нават пагражалі 3 ліпеня, у Дзень Незалежнасці Беларусі, выйсці з пратэстам на Кастрычніцкую плошчу ў Мінску. Віцебскія гандляры ў сваю чаргу пратэстуюць рублём і масава падаюць у падатковыя інспекцыі так званыя нулявыя дэкларацыі. На рынках і ў гандлёвых цэнтрах усёй краіны неспакойна, рынкі адзін за адным абвяшчаюць, што з 1 ліпеня не выйдуць на працу; што прадпрымальнікі маюць намер ісці ў цэнтры занятасці і масава рэгістравацца ў якасці беспрацоўных і гэтак далей і таму падобнае... Але ўлада на ўсе гэтыя кропкавыя пратэсты не рэагуе і намеру памяняць сваё рашэнне не выказвае.

— Прадпрымальнікі Віцебска, Бабруйска, Слуцка, Магілёва да 28 чэрвеня 2014 года падаюць "нулявыя дэкларацыі", гэта значыць яны не будуць працаваць у ліпені, — расказаў адзін з каардынатараў прадпрымальніцкага руху **Аляксандр Макаеў**. — Мінск, на жаль, не далучыўся. Спадзяюся, аднак, на салідарнасць прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь, бо калі не будзе гэтай салідарнасці ўсіх, тады бізнес будзе вынішчаны.

— Сітуацыя напружаная, — пацвярджае лідар РГА "Перспектыва" **Анатоль Шумчанка**. — Людзей можна зразумець, бо ніхто не хоча згубіць тое, што было напрацавана цяжкай працай за многія гады, і застацца без кавалка хлеба. Сёння неабходна разам шукаць кампраміснае рашэнне. Прадпрымальнікі не павінны быць абыякавымі, не павінны чакаць, што за іх нехта ўсё вырашыць.

Запрашэнне ўзяць удзел у форуме прадпрымальнікаў даслана і афіцыйным асобам, прадстаўнікам Міністэрства эканомікі і Міністэрства па падатках і зборах. Але не вядома, ці захочуць яны выслухаць людзей. І ці будзе ў іх што сказаць людзям.

Ірына МАЛЬЦАВА.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Вуліцы Барадуліна пакуль не будзе

Так вырашылі чыноўнікі

Як ужо паведамляла "Народная Воля", распачалася грамадская кампанія па зборы подпісаў за прыняцце мер па ўшанаванні памяці народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна. Яшчэ 6 мая гэтага года Саюз беларускіх пісьменнікаў накіраваў афіцыйны ліст прэм'ер-міністру Рэспублікі Беларусь **Міхаілу Мясніковічу** з хадайніцтвам аб стварэнні Урадавай камісіі па ўвекавечванні памяці Рыгора Барадуліна і прапановамі па ўшанаванні яго спадчыны.

Асноўнымі пунктамі дзейнасці камісіі, на думку Саюза беларускіх пісьменнікаў, павінны былі стаць падрыхтоўка і выданне Поўнага збору твораў Рыгора Барадуліна; усталяванне памятнай шыльды на доме ў Мінску, дзе жыў паэт; хадайніцтвы аб наданні імя Барадуліна вуліцам у Мінску і г.п.Ушачы Віцебскай вобласці; заснаванне мемарыяльных экспазіцый, прысвечаных жыццю і творчасці Барадуліна, у літаратурных музеях Мінска, Віцебска і Ушачаў; хадайніцтва аб наданні імя Барадуліна школе ў г.п.Ушачы; усталяванне помніка на магіле паэта.

Днямі старэйшая пісьменніцкая арганізацыя Беларусі атрымала на свой ліст несуцяшальны адказ — не ад кіраўніка Савета міністраў, а за подпісам намесніка міністра культуры **В.Чэрніка**.

З дакумента вынікае, што, апрача некалькіх лакальных мерапрыемстваў — у прыватнасці, кніжных тэматычных выстаў у Музеі гісторыі беларускай літаратуры (які зачынены на доўгатэрміновы рамонт), Нацыянальнай бібліятэцы, кніжнай выставы і літаратурнага вечара ва Універсітэце культуры і мастацтваў, больш нічога з боку дзяржавы не плануецца.

Памяць творцы агульнанацыянальнага маштабу на малой радзіме мяркуюць ушанаваць, пашырыўшы частку экспазіцыі, прысвечанай Р.Барадуліну, ва ўстанове культуры "Ушацкі музей народнай славы імя Героя Савецкага Саюза У.Е.Лабанка".

РЭЗАНАНС

— Гэты адказ — звычайная чыноўніцкая адпіска, — каментуе чыноўніцкі ліст старшыня ГА "Саюз беларускіх пісьменнікаў" **Барыс Пятровіч (Сачанка). —** *Практычна ніводная з прапаноў Саюза беларускіх пісьменнікаў не падтрымана. Стварэнне Урадавай камісіі па ўшанаванні памяці народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна дзяржава палічыла "не абавязковым". Можа, яно і так... Бо што з таго, што пасля смерці народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава (90-годдзе з дня нараджэння якога мы нядаўна адзначылі) такая камісія была створана і нават была прынята адпаведная пастанова Савета міністраў? Але большасць галоўных пунктаў той пастановы так і не выкананы за 11 гадоў. Дагэтуль няма вуліц Васіля Быкава ў Мінску і Гродне, няма шыльдаў на дамах, дзе ён жыў, не выходзіць у дзяржаўным выдавецтве Збор твораў... Прыкра і горка ўсведамляць, што так абыякава беларуская дзяржава ставіцца да памяці пра сваіх лепшых сыноў. Але не трэба адчайвацца. Значыць, варта спадзявацца толькі на свае сілы. І першай справай для ўсіх нас: пісьменнікаў, сяброў, прыхільнікаў творчасці Рыгора Барадуліна — павінна стаць дапамога сям'і ва ўсталяванні помніка на магіле народнага паэта ва Ушачах. Ну і варта працягваць бамбардзіраваць галовы чыноўнікаў лістамі аб неабходнасці перайменавання вуліц, выдання Збору твораў, устаноўкі шыльдаў на дамах, дзе жылі творцы — не толькі* ***Рыгор Барадулін і Васіль Быкаў, але і тыя, хто сёлета пайшоў ад нас, — Анатоль Кудравец, Уладзімір Дамашэвіч, Давід Сімановіч, Генадзь Бураўкін...***

ПАДЛІЧЫЛІ

Было «добра», стала «лепей»

Белстат канстатуе: у Беларусі знізіўся рэальны памер пенсій.

У маі сярэдні памер пенсій у нашай краіне склаў 2 мільёны 330 тысяч рублёў.

Сярэдні памер пенсій па ўзросце — 2,41 мільёна рублёў, па інваліднасці — 2,13 мільёна, па прычыне страты карміцеля — 1,5 мільёна, сацыяльных пенсій — 1,1 мільёна рублёў.

Самі па сабе, у грашовым вымярэнні, пенсіі меншымі не сталі. Але калі пералічыць іх з улікам інфляцыі — абясцэньвання беларускіх грошай, то высвятляецца, што ў параўнанні з красавіком гэтага года майская пенсія стала меншай на 1,8 працэнта.

- Слышь, старуха, не получается у рыбки депутатскую пенсию тебе выправить. Спрашивает, может чего попроще... ну, там, владычицей морскою?..

ПАД ГРАДУСАМ

Лета ідзе!

Сіноптык ***Дзмітрый Рабаў*** *абяцае: прыкметы паляпшэння надвор'я стануць заўважныя ўжо з суботы.*

"Першымі атрымаць асалоду ад сапраўднага летняга надвор'я змогуць жыхары паўднёва-заходніх раёнаў Брэсцкай вобласці, — *распавядае пра надвор'е на бліжэйшыя дні сіноптык.* — Атмасферны ціск падрасце, і ў многіх раёнах Беларусі дажджы спыняцца, толькі па паўночным усходзе краіны яшчэ магчымы невялікія кароткачасовыя дажджы, дзе-нідзе з навальніцамі. Тэмпература паветра мінімальная ноччу +4...+10°С, максімальная днём +15...+22°С, па паўднёвым захадзе Брэсцкай вобласці +23...+25°С.

У нядзелю цёплае паветра распаўсюдзіцца на ўсю краіну. Тэмпература паветра чакаецца ноччу +8...+15°С, максімальная днём +22...+28, па паўночным усходзе краіны на пару градусаў халадней. Ноччу пераважна без ападкаў, днём месцамі, у асноўным у паўночна-заходніх раёнах, магчымы кароткія летнія дажджы, дзе-нідзе з навальніцамі. Ноччу і раніцай месцамі ненадоўга заклубіцца туман. Некаторы дыскамфорт у такое надвор'е ўнясе слабы паўднёвы вецер.

ПО ПОВОДУ

Мария ЭЙСМОНТ

Руками благотворителей

За последние две недели в нашу редакцию пришло сразу несколько писем о строительстве в Минске детского хосписа. Всех авторов покоробило: закончился чемпионат мира по хоккею, и теперь по белорусскому телевидению нас всех призывают скинуться на строительство детского хосписа. "На выпендреж потрачены колоссальные средства, — возмущаются читатели, — а на больных детей в нашем государстве денег нет".

Если разобраться, на строительства детского хосписа по государственным меркам требуются сущие копейки — 4 миллиона долларов. Новая спецбольница для чиновников, строительство которой со дня на день начнется в поселке Ждановичи под Минском, оценена предварительно в 100 миллионов евро. И вряд ли кто-то сомневается, что эти деньги могут не найтись. Да что там больница, только на столовые приборы, элитный рояль и систему видеонаблюдения для новой резиденции президента из бюджета будет потрачено 4,5 миллиарда рублей. Это почти столько, сколько собрано сегодня средств на строительство хосписа. А благотворительная акция началась, между прочим, три года назад. Т.е. за три года белорусы пожертвовали на детский хоспис всего лишь 400 тысяч долларов. Значит, чтобы собрать 4 миллиона потребуется... 30 лет!

Вас не удивляет такое безучастие к строительству детского хосписа?

Вряд ли белорусов можно назвать людьми черствыми, бессердечными, глухими к чужой боли. Сужу по публикациям в "Народной Воле": как только газета рассказывает о чьей-то беде — читатели обрывают телефон, требуют сообщить адрес, реквизиты для перечисления денег. А тут речь идет о реальной помощи маленьким детям, которые безнадежно больны, но которые так же, как их сверстники, хотят смотреть мультики, играть с братиками и сестричками, тискать любимую собаку. Как посчитали волонтеры, если 400 тысяч человек пожертвуют по 10 долларов, сумма будет собрана.

Так почему же так медленно идет сбор средств на столь благое дело?

Возможно, потому, что ситуация со строительством детского хосписа — это как лакмусовая бумажка того, что происходит в нашем обществе, это такой своеобразный народный протест. Все видят, как разбазариваются государственные средства, и если в стране есть деньги на новые резиденции, на новый президентский самолет, на спецбольницу для чиновников, то почему на детский хоспис скидываться нужно всем миром? Почему руками благотворителей у нас хотят решать проблемы, которые касаются не одного человека — тысяч белорусов. Пример со строительством хосписа — не единственный. Недавно в Витебске под видом благотворительности врачей обязали собирать средства на медоборудование. Единственный на всю область диагностический аппарат, который помогает выявить онкологическое заболевание на ранней стадии, сломался, а средств купить новый — нет! Зато есть 100 тысяч долларов на элитный кабинетный рояль для новой президентской резиденции. Сколько раз в год будут на нем музицировать? А сломанный аппарат в Витебском онкодиспансере помогал выявить или исключить болезнь у тысячи пациентов в год.

Разве это справедливое распределение бюджетных денег?

Все 20 лет со дня образования единственный в стране детский хоспис существовал за счет пожертвований. Не пора ли государству принять участие в судьбе маленьких граждан?!

Тот, кто в теме, может возразить: государство не находится в стороне от строительства нового хосписа. Участок под строительство выделен бесплатно, Минздрав обещает взять на себя расходы по содержанию будущего здания и по оплате услуг персонала. Но и это аргументы в пользу бедных. Потому что если можно выделять чиновникам под строительство коттеджей бесплатно элитную землю в столичных Дроздах и Веснянке, где стоимость одного участка доходит до 300—400 тысяч долларов, то почему нельзя подарить 0,9 га земли в Боровлянах детскому хоспису?!

Говорят, что европейцы судят о благосостоянии и культурном уровне страны по количеству в ней хосписов. Если следовать этой логике, наш культурный уровень — со знаком "минус". А ведь каждый из нас хочет быть (по крайней мере выглядеть) чище, лучше, благороднее. И никто не может быть уверен, что беда не коснется его семьи. В ситуации, когда государство не способно решить проблему, а мы не способны потребовать от него сделать это, нам не остается ничего другого, как действовать самим.

Перечислить деньги на строительство нового здания детского хосписа можно на благотворительный счет:

ОАО "БПС-Сбербанк", код 369
Расчетный счет №: 3135145259013 (Белорусские рубли)
Получатель: ОБО "Белорусский детский хоспис"
223053, Минский р-н, д.Боровляны, ул. Березовая роща, 100А
УНН 100806662

СІТУАЦЫЯ

Бязглуздзіца

Як адзін чалавек можа зладзіць «масавую акцыю»

Упраўленнем Вярхоўнага камісара ААН па правах чалавека зарэгістраваны зварот жыхара вёскі Буяны Віцебскага раёна **Леаніда Здрэстава**. Беларус вымушаны быў звярнуцца ў міжнародны орган па абарону сваіх правоў пасля таго, як беларускія ўлады адмовілі яму ў дазволе на правядзенне пікету. А ўсе судовыя інстанцыі, у якіх ён спрабаваў абскардзіць гэтую адмову, — ад Кастрычніцкага райсуда Віцебска да Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь — сталі на бок улад.

Мэта пікету, які ў выніку забароны ўладамі Леанід Здрэстаў так і не зладзіў, была простая: інфармаванне жыхароў Віцебскай вобласці пра сістэматычныя парушэнні дзяржаўнымі органамі і арганізацыямі Рэспублікі Беларусь яго правоў і законных інтарэсаў. Пікет быў забаронены намеснікам кіраўніка адміністрацыі Кастрычніцкага раёна Віцебска Віктарам Галанавым на той падставе, што арганізатар пікету не заключыў дамоў са службай ЖКГ, міліцыяй і паліклінікай, тым самым не выканаўшы патрабаванняў рашэння Віцебскага гарвыканкама №881 ад 10 ліпеня 2009 года “Аб масавых мерапрыемствах у г.Віцебску”.

Цікава і вось што: у пікеце мусіў браць удзел толькі адзін чалавек. Незалежныя юрысты перакананы, што такое адзіночнае пікетаванне паводле свайго сэнсу, паводле логікі ніяк не можа разглядацца як масавае мерапрыемства. Таму адмова ў правядзенні адзіночнага пікета на падставе заканадаўства аб масавых мерапрыемствах — гэта бязглуздзіца. Тым не менш беларускія суды гэтага аргумента не пачулі.

Нагадаем, што Леанід Здрэстаў — не першы жыхар Віцебшчыны, якому мясцовыя ўлады забаранілі пікет і які не змог адстаяць свае правы ў беларускіх судах, таму ў выніку звярнуўся ў Камітэт ААН па правах чалавека. Як правіла, КПЧ у такіх выпадках падтрымлівае заяўнікаў і прызнае, што ўлады парушылі правы грамадзяніна на распаўсюджванне інфармацыі і публічнае выказванне сваіх меркаванняў. У сваіх рашэннях па аналагічных справах КПЧ ужо звяртаў увагу ўлад Беларусі на неабходнасць прыняцця мераў па недапушчэнні такіх парушэнняў правоў чалавека ў будучыні.

Аднак у кабінетах беларускіх начальнікаў зважаць на рашэнні КПЧ не спяшаюцца. Рашэнне Віцебскага гарвыканкама, спасылаючыся на якое за амаль пяць гадоў мясцовыя ўлады не дазволілі ў Віцебску ніводнай акцыі апазіцыянераў і грамадскіх актывістаў, скасоўваць ніхто не збіраецца. Як ніхто не збіраецца нешта мяняць і ў законе “Аб масавых мерапрыемствах”, які дае права мясцовым уладам на ўласны одум забараняць грамадзянам ладзіць мірныя акцыі і публічна выказваць свае меркаванні, што несумяшчальна з прынцыпамі дэмакратыі. Бо, як мы ўжо не раз пісалі, аналагічная сітуацыя з правядзеннем публічных акцый склалася па ўсёй краіне.

А ЯК У ІХ?

Расія — не самая дэмакратычная краіна. Але нават паводле расійскага заканадаўства для правядзення пікету адным удзельнікам падача заяў ці апавяшчэнняў не патрабуецца.

Расійскімі законамі ўстаноўлена, праўда, мінімальная адлегласць, якая павінна быць паміж пікетоўцамі (не больш за 50 метраў), калі з адзіночнымі пікетамі выходзяць некалькі чалавек.

Ва ўсіх цывілізаваных краінах свету на падобныя акцыі ўвогуле ніякага дазволу ўлад не патрабуецца. І, зразумела, як масавыя яны не разглядаюцца.

НАШ ВОПЫТ

У Беларусі суды не раз прызнавалі адзіночныя пікеты “масавымі акцыямі”, не зважаючы на тое, што гэта сапраўды бязглуздзіца.

Так, скульптар **Генік Лойка** некалькі гадоў запар у Дзень роднай мовы спрабаваў ладзіць адзіночныя пікеты. Летась з плакатамі ў абарону роднай мовы ён стаў каля ганка беларускамоўнай гімназіі №4. Пасля пікету Геніка затрымалі, арыштавалі на 5 сутак. Сёлета ён зноў падаў заяўку ў Мінгарвыканкам на адзіночны пікет, але ідэалагічны аддзел яму адмовіў.

Баранавіцкі актывіст **Уладзімір Гундар** вечарам 4 сакавіка правёў на плошчы Леніна адзіночны пікет у падтрымку ўкраінскага народа. Хвілін праз 10 пасля пачатку пікета да Уладзіміра падышлі супрацоўнікі міліцыі. Праверыўшы дакументы, пайшлі далей. Аднак праз некаторы час міліцыянеры вярнуліся назад, папрасілі актывіста скруціць плакат, пасля чаго затрымалі. Суд прызнаў спадара Гундара вінаватым у здзяйсненні адміністрацыйнага правапарушэння, прадугледжанага ч.2 арт.23.34 КаАП РБ (арганізацыя і правядзенне несанкцыянаванага масавага мерапрыемства) і прысудзіў адміністрацыйны штраф у памеры 15 базавых велічынь. Украінскі сцяг, які актывіст накінуў на плечы, суд пастанавіў знішчыць.

Магілёўскі актывіст **Мікалай Гладышаў** трапіў у сталічны Цэнтр ізаляцыі правапарушальнікаў пасля таго, як зладзіў адзіночны пікет супраць намераў размясціць у Беларусі расійскую авіябазу. Акцыю пратэсту з плакатам “Не — замежным ваенных базам! Расійскія вайскоўцы, прэч!” актывіст праводзіў насупраць расійскай амбасады. Суд Цэнтральнага раёна Мінска пакараў Гладышава дзесяцісуткавым адміністрацыйным арыштам, палічыўшы, што актывіст незаконна праводзіў масавае мерапрыемства.

Падобных прыкладаў у беларускай праваабарончай хроніцы шмат. Праваабаронцы звярталіся ў Савет міністраў з заклікам унесці ў парламент прапанову аб выключэнні са сферы дзеянняў Закона “Аб масавых мерапрыемствах у Рэспубліцы Беларусь” адзіночнага пікетавання. Яны лічаць, што зараз склалася ненармальная і проста абсурдная сітуацыя. Аднак афіцыйныя беларускія ўлады па-ранейшаму не заўважаюць відавочнай бязглуздзіцы.

Ігар МАРОЗАЎ.

РЭГІЁНЫ

Досыць!

У Магілёўскім гарадскім выканаўчым камітэце правялі “круглы стол” на тэму перайменавання Савецкай плошчы ў плошчу Славы.

У пасяджэнні бралі ўдзел дэпутаты гарадскога Савета дэпутатаў, прадстаўнікі выканаўчай улады, працоўных калектываў, сродкаў масавай інфармацыі, грамадскасці горада.

“З 15 членаў бюро каардынацыйнай рады, за якімі стаяць грамадскія арганізацыі, грамадскія аб’яднанні, 13 чалавек выказаліся за перайменаванне і двое прапанавалі свае назвы для перайменавання — Ратушная і Губернатарская”, — даклала намеснік старшыні Магілёўскага гарадскога Савета дэпутатаў **Зінаіда Пянькова.**

Удзельнікі “круглага стала” сышліся ў меркаванні, што назва “Плошча Славы” будзе больш дакладна адлюстроўваць ідэю цэнтральнай плошчы горада. Канчатковае рашэнне па перайменаванні плошчы Савецкай у плошчу Славы будзе прынята на сесіі гарсавета, якая запланавана на 1 ліпеня.

Шкада свінак...

Тое, што ў Беларусі зноў фіксуюцца ўспышкі АЧС, ніхто з афіцыйных асоб не пацвярджае. Але яшчэ ў адным раёне людзям загадалі тэрмінова пазбавіцца ад свіней. На гэты раз — у Шчучынскім.

Ветурач **Сяргей Шэршань** факт успышкі афрыканскай чумы не пацвердзіў, але і не абверг. Ён толькі паведаміў, што людзям было прапанавана *“самастойна абмежаваць пагалоўе свіней”.* Прычынай таму доктар называе надыход сезона грыбоў і ягад, калі мясцовыя жыхары часта ходзяць у лес і могуць прынесці інфекцыю на падворак. Больш ветурач нічога каментаваць не стаў.

Беларусы — людзі добрыя

З незвычайнай скаргай звярнулася да старшыні Гродзенскага аблвыканкама гаспадыня аграсядзібы ў Ваўкавыскім раёне.

Як аказалася, суседзі проста зжываюць са свету яе бізнес. Як толькі ў аграсядзібу прыязджаюць наведвальнікі, хто-небудзь з суседзяў абавязкова выклікае міліцыю. “Ужо і ўзровень шуму вымяралі на мяжы ўчастка, і санстанцыя прыязджала, але як толькі выйдуць адпачываючыя пасля лазні, заспяваюць пад гітару, з’яўляецца нарад, і даводзіцца запаўняць пратаколы, распавядаць пра сябе, што робяць і гэтак далей”, — расказала наведвальніца падчас асабістага прыёму ў кіраўніка вобласці.

Прычым “апавяшчальнікі” заўсёды ананімныя. Але, ясная справа, што аграсядзіба, дзе міліцыя высвятляе, хто, з кім і для чаго прыехаў адпачываць, папулярнасцю карыстацца не будзе.

На фермах з’явіліся даяры

У ААТ “Гавялы-Агра” Шклоўскага раёна кадравую праблему вырашылі радыкальным спосабам.

Прыехаўшы на мясцовы малочнатаварны комплекс, можна ўбачыць, што кароў тут дояць мужчыны. Але даяры замянілі даярак не проста так. Усе яны — асуджаныя папраўчай установы адкрытага тыпу №49. Пакуль такі вопыт ацэньваецца станоўча. Асуджаныя спраўляюцца са сваімі абавязкамі як мінімум не горш за мясцовых жыхароў і станоўча характарызуюцца з боку адміністрацыі.

У Лунінцы 43-гадовага зваршчыка засыпала зямлёй у катлаване

Няшчасны выпадак адбыўся на тэрыторыі цэнтральнай раённай бальніцы, дзе брыгада рабочых рамантавала каналізацыю.

Зваршчык знаходзіўся на дне чатырохметровага катлавана, калі адбылося абвальванне зямлі. Калегі выклікалі ратавальнікаў, а самі сталі адкопваць няшчаснага, але, калі яго выцягнулі, было ўжо позна. Медыкам заставалася толькі канстатаваць смерць.

Зараз усе акалічнасці здарэння высвятляюць супрацоўнікі Лунінецкага раённага аддзела Следчага камітэта.

Па слядах беларускага цмока

За апошні час прайшлі тры экспедыцыі па Вілейшчыне, Маладзечаншчыне і Валожыншчыне ў межах праекта “Вера Беларусі. Па слядах беларускага цмока”.

Апошняя з іх адбылася ў сярэдзіне чэрвеня на Вілейшчыну. Здзейснены экспедыцыі пад кіраўніцтвам філосафа і даследчыка з Мінска **Ірыны Дубянецкай.**

Падчас экспедыцый у ліку іншага шукалі сведчанні цмачынай традыцыі.

Цмок — міфічная істота. Паданні і міфы пра цмокаў ёсць практычна ва ўсіх народаў свету. Паводле паданняў, цмок мае вялікія памеры, можа лятаць і выдыхаць полымя са сваёй пашчы, а таксама валодае чароўнымі здольнасцямі.

НЕЗАШОРАНЫМ ВОКАМ

Лявон БАРШЧЭЎСКІ

Яшчэ раз пра «раўнапраўе» моў

Днямі ў Мінску атрымаў заданне набыць паводле просьбы грамадскага аб’яднання “Таварыства беларускай школы” 20 падручнікаў па біялогіі для вучняў, якія хочуць вывучаць гэты прадмет па-беларуску. У адной з мінскіх кнігарань знайшоў тое, што трэба, — падручнік для 10 класа агульнаадукацыйных школ пад рэдакцыяй прафесара Мікалая Лісава. Кошт аднаго асобніка — 44.300 беларускіх рублёў. Разлічыўся за набытыя кнігі і тут жа звярнуў увагу на той жа самы падручнік у рускамоўнай версіі, які таксама стаіць на паліцы кнігарні. Дык вось, кошт рускамоўнага асобніка — 29.200 рублёў, гэта значыць на 15.100 рублёў танней за падручнік на беларускай мове. У суме, такім чынам, калі б я набываў кнігі, напрыклад, для грамадскага аб’яднання “Русь”, я за тыя дваццаць кніжак заплаціў бы на 302 тысячы рублёў (у пераводзе на 30 долараў) менш! Вось такая арыфметыка...

Ужо колькі разоў за апошнія дваццаць гадоў ад чыноўнікаў самых розных рангаў мы чуем байкі пра нібыта існуючае раўнапраўе беларускай і рускай моў у Беларусі — і асабліва ў сістэме адукацыі. Аляксандр Лукашэнка нязменна раздражняецца, калі на прэс-канферэнцыях яму зрэдчас задаюць пытанне пра моўную праблему ў нашай краіне; кажа, што “гэтае пытанне ў нас вырашана раз і назаўсёды”. Вось так — вырашана. Бацькі, маўляў, не хочуць аддаваць дзяцей у беларускія школы, а пішчом шчэмяцца ў рускія. Беларускія чыноўнікі падтрымліваюць прапагандысцкі міф пра тое, што падручнікі ў агульнаадукацыйнай школе ледзьве не “бясплатныя”. Калі ж сказаць праўду, сёння ўсе падручнікі выдаюцца фактычна за бацькоўскія грошы. На пачатку кожнага навучальнага года бацькі плацяць прыкладна 3

чвэрць рынкавага кошту ўсіх падручнікаў і гэткім чынам за чатыры гады кампенсуюць іх поўны кошт (бо гэтыя кнігі з’яўляюцца ўласнасцю школьных бібліятэк). Заўважце: новыя выданні практычна кожнага школьнага падручніка з’яўляюцца адзін раз на 4—5 гадоў. Гэта значыць, што дзяржава ў шэрагу выпадкаў яшчэ і мае прыбытак з кішэні бацькоў. Ну, і вы самі разумееце, што бацькі дзяцей беларускамоўных школ мусяць плаціць істотна большую суму, бо падручнікі на беларускай мове каштуюць даражэй. Нехта скажа: рускамоўныя падручнікі выпускаюцца большымі накладамі, таму яны і таннейшыя. Гэта праўда. Толькі ж ці не абавязак дзяржавы кантраляваць рознічныя кошты, каб бацькі вучняў руска- і беларускамоўных школ знаходзіліся ў роўных умовах? Дарэчы, на пачатку 1990-х гадоў існавалі тэндары на выданне вучэбнай літаратуры. І, як правіла, падручнікі і дапаможнікі, выдадзеныя ў прыватных выдавецтвах, каштавалі значна танней за тыя, што выходзілі ў дзяржаўных выдавецтвах. Але ў часы нязменнага ўладарання “самага справядлівага на свеце кіраўніка” прыватным выдавецтвам фактычна забаранілі займацца выданнем падручнікаў і дапаможнікаў для сярэдняй школы і ВНУ.

Хачу таксама пры нагодзе звярнуць увагу і на наступнае. Сёння ў Беларусі бацькі вучняў беларускамоўных школ не могуць набыць у кнігарнях тое, што ад іх патрабуюць настаўнікі-прадметнікі: напрыклад, працоўныя сшыткі па сусветнай гісторыі, грамадазнаўстве, геаграфіі ці інфарматыцы або нават атлас па геаграфіі Беларусі на беларускай мове. Іх проста няма ў прыродзе або яны адсутнічаюць у свабодным продажы! Пра інтэрактыўныя вучэбна-метадычныя дапаможнікі я ўжо не кажу: практычна ўсе яны з ласкі нашага Міністэрства адукацыі выдаюцца толькі на рускай мове. А гэта значыць, што настаўнік беларускамоўнай школы апынаецца ў заведама пройгрышнай сітуацыі ў параўнанні са сваім калегам, што прапагандуе ў школе “великий и могучий”. Лішне тут казаць, што беларускамоўны настаўнік, паколькі найчасцей працуе ў малакамплектнай школе, атрымлівае заробак яшчэ больш мізэрны, чым зноў-такі яго рускамоўны калега. На мове міжнароднага права ўсё гэта называецца не інакш як “дыскрымінацыя па моўнай прыкмеце”. У любым выпадку “раўнапраўем” тут і не пахне.

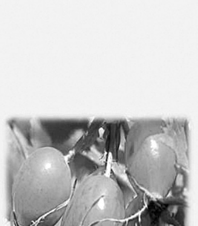
Смак беларускай мовы

Суніцы - земляника

Агрэст - крыжовник

Шыпшына - шиповник

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Щелкнули наручники

Председатель Ивьевского райисполкома задержан по подозрению в коррупции. Произошло это еще в понедельник, 23 июня, однако СМИ стараются скандал не раздувать.

“Действия председателя исполнительного комитета квалифицированы по ч.3 ст.424 Уголовного кодекса Республики Беларусь. Наложен арест на имущество. Готовятся материалы для предъявления обвинения и применения меры пресечения”, — сообщила официальный представитель Следственного комитета Беларуси **Юлия Гончарова.**

Таким образом, дело возбуждено по статье “Злоупотребление властью или служебными полномочиями”. Часть 3 означает, что действия должностного лица повлекли тяжкие последствия. Уголовный кодекс предусматривает, что наказание может быть следующим: лишение свободы на срок от 3 до 10 лет с конфискацией имущества или без конфискации и с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью.

Никакой другой официальной информации пока нет. Известно только, что дело возбудила Генеральная прокуратура Республики Беларусь по материалам Главного управления по борьбе с организованной преступностью и коррупцией МВД Республики Беларусь.

На сайте Ивьевского райисполкома Михаил Михайлович Волчецкий до сих пор значится председателем. На эту должность он был назначен указом президента 30 сентября 2010 года. Прежде чем возглавить один из самых отсталых районов Гродненщины, он работал начальником управления сельского хозяйства и продовольствия в соседнем Ошмянском районе.

Еще недавно государственные газеты писали про Волчецкого так: “Не по годам мудрый руководитель”. А сам он рассказывал, что начинает свой рабочий день в 4 утра с объезда ферм, обещал навести в районе порядок, бороться с коррупцией. Однако коррективы в эти планы внесли правоохранители.

По неофициальной информации, арест Волчецкого непосредственно связан с новостью, распространенной пресс-службой Генпрокуратуры месяц назад. Тогда общественность узнала, что один из руководителей района *“подозревается в том, что в целях снижения расходов, связанных со строительством принадлежащих ему двух жилых домов, расположенных в деревнях Ивьевского района, в течение нескольких лет давал незаконные указания руководителям предприятий района о производстве строительно-монтажных и иных работ с привлечением работников этих организаций, безвозмездной передаче ему стройматериалов и отчуждении иных товарно-материальных ценностей, оказании транспортных услуг”.*

Одним словом, похоже, мы имеем еще одного чиновника, которого испортил квартирный вопрос.

Елена НОВИКОВА.

ВПЕРВЫЕ

Живая библиотека в Минске

Бесплатные ярмарки — уже обычное для Минска дело, но раньше там преимущественно менялись одеждой. Теперь нас ожидает первая бесплатная ярмарка книг.

Ярмарка пройдет в тайм-кафе Come_In в воскресенье, 29 июня. Вход в этот день будет бесплатным, также как и все книги, диски и открытки. Если у вас дома залежи качественной литературы, то вы можете принести их на ярмарку, а если нет, то просто прийти и забрать понравившиеся книжки.

— Мне кажется, что в современном мире мы все слишком много потребляем, поэтому бесплатная ярмарка — одна из возможностей немножко отойти от избыточного потребления и традиционных товарно-денежных отношений, — рассказывает одна из организаторов мероприятия **Ксения Малюкова.**

Ярмарка пройдет с 12.00 до 17.00. А по окончании в 18.00 начнется другое действо, может быть, даже интереснее ярмарки. “Живая библиотека” — это встреча с человеком, “читать” которого в разы увлекательнее, чем книгу. В роли книг тут выступают живые люди: у большинства из нас есть стереотипы, например, о гомосексуалистах, мусульманах, наркозависимых или просто много вопросов к ученым, многодетным матерям и священникам. “Живая библиотека” — это возможность лично поговорить с человеком с необычной жизненной историей и задать ему даже самые глупые, на первый взгляд, вопросы.

“Живая библиотека” впервые возникла в Дании в 2000 году, когда на глазах у нескольких подростков зарезали их друга. Ребята решили создать проект, направленный на то, чтобы насилия в мире стало меньше и люди смогли лучше понимать друг друга. “Почитать” книги в “Живой библиотеке” в Минске тоже можно будет абсолютно бесплатно.

КОНКУРС

Якая аграсядзіба — лепшая?

“Белаграпрамбанк” абвясціў пра старт рэспубліканскага конкурсу “Лепшая аграсядзіба года”.

Заяўку на конкурс можна падаць да 1 жніўня.

Пераможцы будуць адабраны ў намінацыях “Лепшы старт”, “Этнакомплекс”, “Беларуская традыцыйная кухня”, “Экасядзіба года”, “Стыль і гармонія”.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Азаранка ніяк не можа ачомацца

Беларуская тэнісістка прайграла на Уімблдонскім турніры 45-й ракетцы свету.

Азаранка з-за траўмы не гуляла на турнірах амаль тры месяцы, і ў стартавым матчы на Уімблдоне ва ўпартай барацьбе перамагла харватку Мір’яну Лючыч-Бароні. Гэта была першая перамога Вікторыі ў гэтым годзе. Але на большае беларускі не хапіла.

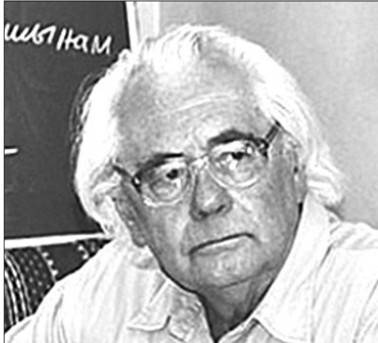
Ужо ў матчы другога раўнда Азаранка прайграла 45-й ракетцы свету Баяне Яваноўскі з Сербіі.

Спецыялісты адзначаюць, што пасля траўмы працэс вяртання формы ў розных спартсменаў праходзіць па-рознаму. Паглядзім, калі беларуская тэнісістка зможа зноў заззяць на тэнісным небасхіле. Але верым у гэта...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

Віктар КАРАМАЗАЎ

Мае дзяды

Вядомаму беларускаму пісьменніку Віктару Карамазаву — 80! Віншуем!

Калі жыццё пражытае, ты гэта адчуў і ёсць дзянькі з міласці божай, каб на апошняй ростані штосьці яшчэ вакол пачуць і ўбачыць, вяртаешся ў думках да сваіх пачаткаў, на малую, як у народзе кажуць, радзіму, дзе ўсё найдаражэйшае, нібы жывое: хата маленства, бярозка, свая рэчка, мама і бацька, браты і сёстры, першыя сябры і настаўнікі, пад курганамі продкі, кроўныя, духоўна блізкія, што зрабілі цябе чалавекам. Гэта адбываецца з кожным, і гэта адбываецца цяпер са мною. Звязваю ў адзін ланцуг вузельчык з вузельчыкам, каб зразумець найглыбей, як нельга зразумець у гады маладыя, адкуль я родам, ад якіх каранёў, з кім і як, пад якім святлом і ценем, клаў свой жыццёвы круг, да чаго прыйшоў, а за гэтай думкай і большае зразумець — адкуль усе мы родам, як усе мы кружым па жыцці, куды, да чаго прыйшлі ўсім сваім крывіцка-радзіміцкім гуртам, што ўрэшце шукаем і да чаго яшчэ, ужо і за маім небакраем, прыйдзем. Думаю, бо і я там буду. Не целам, дык духам. І я, і ўсе мы.

Прапаную жмену старонак са сваёй новай, да канца яшчэ не напісанай кнігі.

Вясна. Мы з мамай вяртаемся з Мінска, з зімовай кватэры, у свой крычаўскі дом на беразе Сажа. Выехалі рана, бо дарога не блізкая. Да Магілёва мама побач са мной маўчала, вочы то заплюшчвала, то расплюшчвала, як дабірала сну, на які не хапіла кароткай перад ад'ездам, у зборах, ночы, і разам з тым як прыглядалася да дарогі, шукала абапал штосьці знаёмае, а я круціў руль ды думаў пра лета наперадзе, як нам, прыехаўшы, адсеяцца, дзе ўзяць каня, бо гарадок — не вёска, каня адшукаць не лёгка. Праехалі і Магілёў, і Чавусы, спускаліся з гары да моста цераз Проню, калі мама, адчуўшы, што блізка яе і мой, абаім, родны Чэрыкаў, спытала:

— Дзе гэта мы ўжо?

Сказаў, што зараз будзе мост цераз Проню, і тут яе думка здзівіла мяне:

— Мы з табою жывём, як жылі князь і княгіня Абаленскія.

— Нешта ты ўспомніла пра князя, княгіню?

— А яны ж таксама зімавалі ў сталіцы, у Парыжы, на лета вярталіся сюды, на Сож, у Горку. Як і мы вяртаемся ў свой, на Сажы, палац.

— У нас хата.

— Хай сабе хата, а нам даражэйшая за палацы.

— У князя былі коні, а мы з табой ці знойдзем якую клячу, каб агарод узараць, адсеяцца?

Пра агарод мама яшчэ не думала, а пра коней падхапіла:

— О-го, былі ў князя стаеннікі! На парцы белых ездзіў.

— Ты бачыла? Малая ж была?

— А чаму ж не бачыла? Бацька рабіў у князя, мяне з сабою браў, я гэта любіла. Княгіня заўсёды што-небудзь падорыць. Якія чаравічкі, былі ў мяне беленькія, ад княгіні, якую хустачку. Смачна пакорміць.

Ад мамы я шмат ведаў пра князя, княгіню, пра жыццё ў іх у Горцы, бо яе бацька, мой дзед Анісім Шаблоўскі, быў у пашане там за свае залатыя рукі, якімі ўсё мог зрабіць прыгожа, як адмысловы мастак па дрэве, метале, фарбах, гліне, скуры. Шыў паляўнічыя боты, ягдташы, вупраж на дарагіх скакуноў, рабіў фаэтоны, карэты, распісваў палац і нават аднойчы, калі князь згубіў свой парадны, з Парыжа, чаравік, узяў у яго той, што застаўся, і па ім вырабіў гэтакі другі, ажно князь не мог адрозніць, дзе парыжскі, а дзе Анісімаў, і насіў тыя чаравікі ў Парыжы як вялікую каштоўнасць, свой рарытэт.

Але цяпер мяне зацікавіла княгіня:

— Ты, мама, кажаш, што і князь быў добры, і княгіня, але хто княгіню забіў, за што? Хто спаліў палац княскі ў Горцы?

— А я ж табе казала?

— Так, казала. Ведаю. Але ж не ўсё? Усё ведаў пра тую кроў у Горцы дзед, твой бацька.

— Сын хросны яе забіў. Жылі ў Мірагошчы, побач з Горкай, праз ручай, два хлапцы, сіраты. Княгіня ўзяла іх да сябе, вучыла, карміла, апранала. Абодва былі яе хроснымі. Шмат каму ў вёсцы яна была хроснай маткаю. Сяляне гэта любілі, бо ўсім сваім хросным давала добрыя падарункі, аб іх клапацілася. І гэтыя хлопцы, браты, мелі ад яе вялікую ласку. Працавалі ў яе садоўнікамі. Старэйшага яна паслала ў Пецярбург вучыцца, а ён пайшоў там у матросы, у рэвалюцыю. Князь у дзясятым годзе памёр, нечакана, а ўжо і рэвалюцыя. З'явіўся матрос. У фурмана пытаецца, дзе княгіня. А той бачыць у яго на рамяні наган, гранаты з аднаго боку, з другога, кажа, што не ведае. Матрос яго адпіхнуў, сам да княгіні ў спальню, а там і яна. Ён гранату кінуў, а не ўзарвалася. Ён за наган, а тут зноў фурман Васіль, не пускае да княгіні. Той тады з нагана ў Васіля, забіў, мёртвага нагою адпіхнуў, кінуў другую гранату. Забіў і яе. Палац падпаліў з двух бакоў і пайшоў у Язёры, блізкую вёску, дзе стаяў стары дом Абаленскіх. Там застрэліў княскага лесніка, яго матку і жонку, паляка і француженку, маладых, якія прыехалі да княгіні на лета. Шукаў сына княгіні, з якім раней сябраваў, каб і таго застрэліць, ды не знайшоў, той быў якраз у Чэрыкаве ў доктара. А назаўтра там, у Горцы, быў ужо мой бацька, прыйшоў да княгіні, а знайшоў у склепе, у тазе, яе абгарэлую галаву. Во як гэта было.

Я ў мамы спытаў пра тое, што чуў ужо не ад яе:

— Кажуць, што мужыкі ў Мірагошчы матросу адпомсцілі за княгіню?

Яна, як стомленая ад сумнага ўспаміну, сядзела зноў з заплюшчанымі вачыма, але на маё пытанне адказала:

— Спалілі яго хату ў вёсцы, а ў хаце і яго самога.

— А яго брат? Што з братам сталася?

— А брат пасля пайшоў у манастыр, у манахі. Звалі Антонам.

Я памяці мамы здзіўляўся не аднойчы.

— Колькі ж табе гадкоў было, што помніш?..

— А вось лічы. Я з сёмага. Князь памёр у дзясятым. Княгіню, звалі яе Аленай Канстанцінаўнай, хросны забіў у васямнаццатым, ранняй вясной, яшчэ снег ляжаў. Фурмана Васіля добра памятаю. Бываў у нашым доме, сябраваў з бацькам.

— А князь Абаленскі?

— Аляксей. У іх былі дзеці Зоя, Марына, Міхаіл.

— А матроса як звалі?

— Таго не запомніла. Не скажу.

Як ужо і Чэрыкаў праехалі, пад'язджалі да Крычава, мама ізноў нібы прачнулася, сказала:

— Вось што такое рэвалюцыя. З ціхага чалавека, дзіцёнка, робіць шалёнага звера. І тут у нас, і ўсюды.

Штосьці нячутнае мне прашаптала, перахрысцілася і больш — ні слова.

Каля варотцаў роднага дома першай, як заўсёды, мяне сустракае бярозка. Яшчэ калі вучыўся ў школе, яе зусім малой галінкай прынеслі мама і бацька. Бацька хацеў на гэтым месцы пасадзіць ліпку, ды ліпку не знайшлі ў лесе, вярнуліся адтуль з бярозкай. Нават паспрачаліся. Бацька даводзіў, што ў ліпкі дыханне салодкае, век даўжэйшы, кветкі лечаць, што ў бярозкі жыццё светлае, ды нядоўгае, ёй лепш стаяць за мяжой ад завулка. Але як спрэчкі ўляглiся і бацька быў на працы ў сваёй вучэльні, мама паклікала мяне з хаты, і бярозку мы з ёю пасадзілі каля варотцаў. Вяртаючыся з працы, бацька бярозку заўважыў, пастаяў ля яе, усміхнуся і дома ані слова, нас з мамай не папракнуў. Гэтакая была ў яго натура: сваю думку меў, паказваў, але калі хтосьці з ім не пагаджаўся, рабіў іначай, ён толькі скептычна ўсміхаўся, не пярэчыў, не папракаў і пасля, як выяўлялася, што нехта, зрабіўшы па-свойму, памыліўся. І вось ужо наша бярозка перажыла бацьку, перажыла маю сястру, засталіся мы з мамай ды гэтае дрэўца, ужо дрэва, нагадваючы пра бацьку, пра яго памяркоўнасць і дабрыню. Як кожнай вясною, дрэва зноў сустракала нас поўніцай: бярозавік з краямі ў вялікім слоіку. Паставіў трохлітровік сусед праз плот Грыша і бярозавік не зліў, дазнаўшыся, што мы з мамай вяртаемся з Мінска.

У доме сыра, холадна, нават, здаецца, халадней, як на дварэ. Там хоць холадна, але ўсё навокал падказвае, што вясна, сонейка як ні хаваецца за хмарамі, а зноў ды зноў выблісне, кожнай жывой душы ўсміхнецца. Мама, як зайшла ў хату, адчыніла адразу дзверы: выходзь адсюль, дух зімовы. Я прынёс з хлеўчука дровы: бярэма да адной грубкі, ляжанкі ў старой палавіне, бярэма да другой, галандцы ў навейшай прыбудове, якую ставіў, калі завёў сваю сям'ю, ды па вядры сухога, за зіму вылежанага брыкету. На табурэцік да ляжанкі прысела мама, развяла за дзверцамі агонь, каля галандкі я прысеў: такая радасць пагрэцца ад агеньчыка ў родным доме.

Калі напалілі грубкі, спалілі прынесеныя дровы і брыкет, я выйшаў у сад. Было, як ехалі і як прыехалі, пагодліва, хоць і без сонейка, неба хмарыла, а тут ужо і дождж, і снег у твар з ветрам лепіць, за ім і дрэваў не відаць, і суседніх дамоў. Сюды едучы, думаў, што адразу пачну шукаць каня, выносіць з ямы пад падлогай бульбу, каб, не марудзячы, адсеяцца, скапаю зямлю пад грады, але цяпер думка змянілася: як сеяць, калі снег? А ты не думай загадзя, кажа мама, вясна ад нас нікуды не збяжыць, адсеемся. А сама, бачу, таксама хвалюецца. Сказаў ёй, што трэба ружы раскрыць, што блізка Пасха, Радаўніца, а яна мне пра вясну, што нас яна пужае снегам, а сама яго баіцца, насыпле і адразу згоніць.

Увечары, калі добра сцямнела і мама ўжо спала ў сваім цёплым, за напаленай ляжанкай, пакойчыку са святымі абразамі на сценах і століку, я сядзеў у спальні з галандкай за сваім старэнькім пісьмовым сталом, пераглядаў бацькавы кнігі і сшыткі. "Дзённік. Назіранні надвор'я і сваіх душэўных перажыванняў". Гэты сшытак аднойчы ўжо трапляў мне ў рукі, але тады я ім не зацікавіўся. Цяпер, як першы раз убачыўшы, трымаў з радасцю. Ён пачынаўся з запісу: "1955, красавік. Вясна яшчэ не прыйшла. Пяць градусаў марозу. Дзьме халодны паўночны вецер. На сонцы ні кроплі вады са стрэх". Другі запіс: "23 красавіка. Мароз, мяцеліца. Дзверы з сенцаў ледзь адчыніў — сумёт па грудзі. Выграбся і думаў: дзе тая вясна затрымалася?"

Палагаднела ў мяне на сэрцы: яшчэ ў нас 20 красавіка, а снегу ўжо няма, звечара быў разгуляўся ды адразу і сплыў. Наша вясна нібыта запазнілася, але ўсялякія вёсны і раней бывалі.

Вось і яшчэ радкі:

"29 красавіка. Цёпла. З ног скінуў валёнкі".

Тут я ўсміхнуўся бацьку праз далеч гадоў, падумаў: за гэтыя тры слоўкі я цябе, тата, абняў, бы за шчырасць з валёнкамі, да сэрца прыцісну. Усяго тры слоўкі і дзень, 29 красавіка, а колькі мне сказаў і пра вясну, і пра зіму, і пра жыццё ў валёнках, якія я і цяпер памятаю, абсмаленыя на гарачай ляжанцы, з кароткімі халяўкамі, бо абрэзкамі ўмудрыўся іх, стаптаныя, яшчэ і падшыць. Зачапіў і тым, што спадзяванняў у мяне на цяплынь болей, як было ў цябе: у нас толькі 20 красавіка, а свае валёнкі мы даўно паскідалі.

Стаяў я каля грубкі, абхапіўшы, як люблю, рукамі, грэўся і думаў: чаму сюды, у родны дом, у свой з маленства сад-агарод гэтак моцна вабіць вясною? Якой бы яна ні выдалася, ранняй ці позняй, а сэрца па радзіме заные, як пачне сплываць снег, агаляцца зямля. Тут добра і ўлетку, асабліва з вудамі на Сажы, добра і ўвосень, як за Сажом у лесе высыпяць грыбы, паспее садавіна, але вясною жыць ад яе далёка зусім немагчыма. Лета — пара спакусаў, у тым шэрагу і грэшных, восень выстаўляе рахункі за грахі лета, а вясною самая шчырасць, агаленасць душы пасля зімовай, у сцюжы, маўклівасці ды цярплівасці, самая даверлівасць усяго жывога перад светам. І дзе ж яшчэ агнцу божаму агаліцца без страху, як не ў роднай старонцы? Тут, праўда, як усюды, не без дурняў, якія шчырасць не заўсёды разумеюць, нават баяцца яе, але калі давер да вясновай душы яшчэ не звёўся, існуе, дык найперш тут, дзе родны дом. Пра гэта не заўсёды думаеш, але гэта заўсёды адчуваеш. Вось і цягне сюды на шчырасць. Тут ты адкрываешся не аднаму роднаму куту, а ўсяму свету. Тут і свет табе адкрываецца з найбольшым даверам. Тут адчуваеш, што і ўвесь свет — родны дом.

Нечакана з бацькавага сшытка на стол вываліліся спісаныя школьным фіялетавым чарнілам пажоўклыя ад задоўгага веку старонкі. Прыгледзеўся: рука пісала знаёмая. Пачаў чытаць. "Я цябе, Халімон, уяўляю такім, якім бачыў у маладосці. Ці носіш ты бараду? Што сівы, не думаю. Ты падобны на свайго дзеда Марціна, майго дзядзьку. Марцін нават стары не меў сівізны. Барада ў яго была вялікая, валасы на галаве стрыг укруг, целам быў буйнейшы за майго брата Яфрэма, нябожчыка, хоць той быў вельмі буйны. А твой бацька Сяргей, сын Марціна, на яго не падобны. Ты ўдаўся не ў бацьку, а ў дзеда. Марціна я бачыў жывога, добра памятаю і магу табе апісаць".

Ліст Максіма Ладошкіна з Вішары — сталінскага Гулага? Так. Тут два мае дзяды, Максім і Марцін. Максім — бацькаў дзядзька і акрамя таго бацькаў духоўнік, які вучыў бацьку ў маладосці і грамаце, і веры ў Бога, і розным навукам, сваім ідэям ды ідэалам, Марцін — мой прадзед. Я шукаў іх і не знаходзіў, ведаў, што яны ёсць, і ні слова пра іх не чуў ад бацькі, як не чула раней ад яго і мама. Але гадоў колькі назад я натрапіў у шуфлядзе бацькавага стала на адну старонaчку з вішарскім адрасам Максіма, з яе дазнаўся пра Марціна. Кінуўся з той старонкай да мамы: дык хто яны мне, Марцін і Максім, што ведае яна пра іх? Мама разгубілася, аж рукі з тым лістом у яе закалаціліся, пачала як апраўдвацца, нібы толькі і ведае, што ведаў я, бацька пра іх ніколі не казаў. Ужо назаўтра, як адумаўшыся, сказала мне не шмат чаго пра Максіма, што ён, як выйшаў з лагера на вольнае селішча, атрымаўшы дазвол пісаць на радзіму, пачаў пісаць бацьку, пісаў шмат, ліст за лістом, і што тыя лісты яна, перачытваючы, паліла ў печы, бо гэта загадаў бацька. Каб ніхто пра іх, пра самога Максіма нічога не ведаў. Я закрычаў: "Што ты мне кажаш, мама? Лісты майго дзеда ў печ? Ты іх паліла?.." А яна мне: "За цябе баялiся. Каму-небудзь пахвалішся, якія і ад каго ў хаце лісты, языком, не падумаўшы, ляпнеш, дзе не трэба, а людзі розныя, ёсць тыя, што толькі і ловяць неасцярожнае слова з твайго языка, каб на цябе данесці, загубіць цябе". Доўга я не пагаджаўся з мамай: "Што мог я ляпнуць?.." — "Ды што твой дзед вораг народа, быў высланы на Салаўкі..." — "Якія Салаўкі? Каму ён вораг?.." Мама нават і абурылася, што з ёю я не пагаджаўся: "Якія?.. А такія. Прайшоў і Салаўкі, і Вішару..." Я на сваім стаяў: "Ды чаго ты баішся?.. Ну так, была графа ў анкетах: хто з блізкіх сваякоў судзімы, высланы... Што я мог напісаць? Ніхто, пісаў, не судзімы, ніхто не высланы. Максім не родны дзед?.. Стрыечны. Ды пра дзядоў ніхто і не пытаўся. Ёсць маці, бацька, а дзед?.. Дзяды дзяржаву не цікавілі". Але пераканаць маму не мог: "Не паглядзелі б на тое, родны ці не родны ён дзед ці баба. Усё, што трэба ім, знайшлі б. Яшчэ б і за Кармыза ўхапіліся, які гэта Кармыз, чаму зрабіўся Карамазавым, калі іх не было ў раду? Знайшоўся сваяк у Дастаеўскага, пісьменніка? Спыталі б, чаму бацька то з вёскі ў сталіцу рваўся, у акадэмію, вучоным хацеў быць, а то раптам з Мінска, са сталіцы, з той акадэміі ў сваё балота збег, у вёску? Ад каго схаваўся? Што б ты ім даказваў, сынок?.. Абсеклі бы ўсе дарогі і табе..."

Замоўк тады я, здаўся. Стамілася і мама даказваць.

Дарогі да Максіма я ўсё ж шукаў і аднойчы, едучы ў сваю хату з Магілёва, пад Чавусамі звярнуў у Прыданцы, бацькаву вёску. Прайшоў па хатах — ніхто не адгукнуўся на мае пытанні: не ведалі ўжо ні бацькі, ні яго родзічаў, ні Максіма, хоць і жылі Ладошкіны ў вёсцы — не тыя, корань іншы? У суседняй вёсцы запыніўся, у Васькавічах. Там падказалі хату, дзе адзінокая старая жанчына. Зайшоў. Збоку ад парога — печка, за печкай мост, падобны на ложак, ляжыць на баку старая, глядзіць на мяне шклянымі чырвонымі вачыма. Я паздароўкаўся — маўчыць. Пытаюся пра Ладошкіна — маўчыць, хоць і вачыма паліць, не міргаючы. Глухая ці нямко? Агледзеўся: нікога іншага ў хаце. З хаты ісці? Яна на лаўку паказала. Сеў — пытаецца: "Ты не міліцыян?" Кажу, што не, каго шукаю, прозвішчы назваў: Ладошкіна, сваё. Майго не ведала, але сказала, што ў свет з Прыданцаў выйшаў Халімон Кармыза, што з Халімонам сябраваў яе старэйшы брат Максім Ладошкін. Тут мая радасць выбухнула: "Дзе ён цяпер, Максім? За што яго?.." Хацеў спытаць, за што забралі, асудзілі, ды адчуў, як напалохаю старую сваёй цікаўнасцю, асекся. Яна сказала, што пра яго не ведае нічога, жывы ці не жывы, калі жывы, то дзе, бо свет вялікі, пад нейкую хусціну схавала ад мяне палову твару, аж да вачэй. А вочы завастрыліся, і я гэта заўважыў: казаць баялася? Тады і рызыкнуў адкрыцца: "Я Халімона сын, а Халімон ды Максім сябры? Яго шукае бацька. Дык дзе ён?.. Дзе?.." Хусціна з твару спаўзла. Старая прыўзнялася з крэктам. "Даўно гэта было, — прамовіла, не адымаючы ад рота кулакі. — Яшчэ, можа, у дваццаць сёмым. У мяне тады дачка памерла. Бралі кулакоў і яго з імі разам. А ён які кулак? Ні каня, ні каровы, ні хаты. Пры школе жыў, дзяцей вучыў. А хто казаў, што як бандыта бралі. Які з яго бандыт? За галаву? Вялікая была галава. Усё ведала. За галаву, каб дурням, што пры ўладзе, не псавала ходу. І гэтак казалі. Я не ведаю". Зноў легла, нацягнула на сябе хусціну, рог закусіла ў роце. Прыехаў я з Васькавіч да мамы, ёй расказаў, што ад старой пачуў. Мама — ні слова мне пра гэта. Выслухала, памаўчала, пайшла за печ у свой куточак і вынесла адтуль два жоўтыя аркушыкі. Вось, кажа, ліст ад Максіма. Схапіў я тыя аркушыкі, вочы мае пабеглі па радках.

Пісаў Максім:

"Калі я адбыў у суровых таежных краях свае карныя гады, выйшаў на вольнае пасяленне, мяне накіравалі на кансультацыю да дактароў у горад Перм. Плыў туды па Вішары, потым па Каме, у Пермі з'явіўся, як было загадана, у ГПУ, там сказалі, каб знайшоў начлег і адразу паведаміў адрас. Узяць на ноч з маім воўчым дакументам маглі толькі ў Доме селяніна, а там усе пакоі і калідоры людзьмі набітыя. Пакуль адміністратар вывучаў мой дакумент і некуды званіў па тэлефоне, мяне ўжо акружылі пастаяльцы, шэпчуцца, што катаржнік, пытаюцца: "Ты людзей забіваў?" Кажу, што забіваў, але за тое адседзеў. "А колькі забіў, аднаго ці болей?" Кажу, што не лічыў, але шмат і яшчэ болей пакалечыў. Вакол мяне загулі, завохкалі. Пытаюцца, ці шкадаваў я іх. Кажу: навошта шкадаваць, калі яны самі сябе не шкадуюць, каторыя нават і радыя былі, што забіваю, што смерць іх пазбаўляе ад пакут у жыцці, ад голаду, жабрацтва, у зямлі ляжаць лягчэй, як па зямлі хадзіць ці поўзаць. Аднаго толькі, кажу, шкада было, купца багатага, адпетага зладзюгу, бо жыў, як сыр у масле качаўся. Тады загулі мацней, пачалі патрабаваць, каб я іх пакінуў, паклікалі адміністратара, і той, вярнуўшы мне мой дакумент, выставіў за дзверы. Вярнуўся я ў ГПУ і кажу, што ў Доме селяніна не спадабаўся мой пашпарт, не прынялі, што дом у мяне адзіны — ГПУ, тут заначую. Тады з ГПУ пазванілі ў той Дом і зноў туды адправілі. Там далі куток на калідоры, на падлозе: кладзіся і маўчы. Але як улёгся, пастаяльцы да мяне: "Як шкадаваў купца забітага?" Кажу: "Я за яго душу маліўся". Тут басам і завёў: "Супакой, гасподзь, душу раба твайго, імя якога ёсць ты сам!.. Гасподзь, уратуй і памілуй!.." Здрыгануліся жывыя душы, завохкалі, загаманілі пастаяльцы: "Дык гэта ж поп!.. Вунь галасіна! Поп і злодзей, бандыт?!" А ты, Халімон, мой бас чуў, як я спяваў у саборы. Праўда, калі ў тваім лісце прачытаў, што ў школе пад Мінскам, здаецца, у Астрашыцкім Гарадку, ты працаваў разам з родным братам вялікага спевака Івана Сямёнавіча Казлоўскага, што Іван Сямёнавіч прыязджаў да вас, да брата, слухаў твой бас, з лыжачкай глядзеў у тваё горла, як прырода яго вылепіла, дык я пазайздросціў табе і падумаў, што спяваеш ты лепш за мяне. Прыціхлі пастаяльцы, мой бас пачуўшы, і раптам жаночы голас: "А шмат вы грошай узялі ў купца, якога забілі?" Кажу, што шмат і ўсе праматаў. Просяць: "Раскажыце, як іх праматалі?" І пачаў я ім плесці лапці: "Далёка ад нас на ўсходзе ёсць горад Благавешчанск, у якім дзіка праматваюць грошы золаташукальнікі з Алдана і паляўнічыя на гарбачоў, мядзведзяў. Ёсць там дамы цярпімасці для кітайцаў, рускіх і японцаў. Прыедзе гуляка, аплаціць дом з усімі прыгажунямі, заставіць вялікі стол у вялікай зале піцвом і самымі дарагімі закускамі, далікатэсамі, усе п'юць і ядуць, спяваюць і скачуць, адсюль — у фурманкі-карэты з бомамі ды стужкамі, давядуць да шаленства коней, таксама падпітых, тады ўсе гуртам у лазню, а гуляка з самымі прыгажунямі пад адным венікам. Гэтак дзень за днём, ночка за ночкай, пакуль не праматае гуляка ўсе свае грошыкі, а як праматае, тады развітаецца з вясёлым жыццём, вяртаецца да золата ці да гарбачоў у тайгу, каб зарабіць для наступнага прыезду ў Благавешчанск". Закончыў я сваё казанне, а дзве дзяўчыны падпаўзлі ды просяць: "Ты нам, дядзечка, раскажы яшчэ што-небудзь салодзенькае".

Ну падвесяліў я цябе, Халімон? А цяпер апішу свае хваробы, каб не падумаў ты, што мне тут весела, як таму гуляку ў благавешчанскім бардаку, як па кнізе ротнага фельчара часоў імператара Мікалая я тут вучыў мясцовых хірургаў выводзіць мачу з мачавога пухіра, калі сама не ідзе, і як яны мне за гэта ўдзячныя".

Чытаў я дзедаў ліст і губляўся, гадаў і дзівіўся, што ён за чалавек, пакутнік на Салаўках, на Вішары альбо блазан, дзе ў яго праўда і дзе жарт? З лістом падышоў да мамы, пытаюся ў яе, што казаў бацька пра Максіма, які ён, яму Салаўкі ды Вішара — катарга ці жарты? А я, кажа, сама пра гэта думала спачатку, чытаючы першыя лісты, і ўжо гэтак не думала, як прачытала тыя, што ў агонь кідала, ля печы стоячы. Пачаў я дапытвацца, што было ў тых лістах. Маўчала. Нарэшце, без ахвоты, каб я адчапіўся, загаварыла: "А што было?.. Ну, пісаў, як іх, беларусаў, этапам у тайгу гналі. Як з Салікамска плылі на баржах. Апранутыя былі з лета на восень лёгка, а як з Камы ўвайшлі ў Вішару, баржы пачало замятаць снегам, пайшоў дождж ледзяны, схавацца няма куды, баржы адкрытыя, усё, што з неба, на галовы, і няма загаду, каб хавацца на беразе, каб паліць вогнішча. Людзі збіваліся ў гурты, грэлі адзін аднаго спінамі. Пакуль даплылі да месца, гурты замуравала лёдам. Лёд разбівалі, скідалі з баржаў у раку разам з памерзлымі. Пашанцавала тым, хто ў гуртах быў усярэдзіне, жывымі засталіся, сярод іх і Максім. На бераг вываліліся, а там усё пад снегам, ані якой страхі ці ямы, хоць ад ветру, і мароз з кожным днём мацнейшы. Пісаў Максім, што мерлі, як мухі..."

Штосьці мама не дагаварыла. Ці сілы не хапіла, ці якая думка запярэчыла. Пайшла ў свой куточак, не абяцаючы яшчэ што ўспомніць, а я пайшоў у свой, убачыўшы, што адпачыць ёй трэба. І раптам прычыніла да мяне дзверы, зайшла ў пакой, паклала на стол перада мной вузельчык, штосьці ў сваёй старой, са школы мне знаёмай, выцвілай хусцінцы.

— Тут усё, — сказала, — што я зберагла. Цяпер яно тваё.

Адразу і выйшла з пакоя, як выканаўшы абавязак. Я развязаў вузельчык, адчуўшы ў ім штосьці вельмі значнае, мне патрэбнае. Там былі лісты ад Максіма Ладошкіна.

ЛІСТ ДРУГІ, першы з мамінага вузельчыка:

"Атрымаў, Халімон, ад цябе фотаздымак і не паверыў, што гэта ты. Твой дзед Марцін і прадзед Іван былі фізічна і духоўна здаровыя людзі, жылі да глыбокай старасці, Марцін 98, а Іван пераваліў за 110, і жылі б даўжэй, калі б у жыцці, у вёсцы, было больш культуры.

Марціна я добра памятаю. Ён заходзіў да нас, калі я быў яшчэ малым, а пасля мне пра яго шмат казала мая мама, яго сястра. Быў ён спакойны, разважлівы, часцей слухаў іншых, як гаварыў сам. Збяруцца, бывала, мужыкі ў нашай хаце, вып'юць і ўжо раты не зачыняюць, размовы бясконцыя, а ён усіх слухае ды сам сабе паўтарае: "А можа? Можа, яно і так". Нікому не замінаў, не пярэчыў, але калі ў сям'і ці на вёсцы сярод мужыкоў скажа нетаропкім басам сваё слова, дык яно ўсімі прызнавалася як абавязковае. Вагу і павагу сярод людзей меў вялікія. Гэтакае важкое, бясспрэчнае ў яго было ўсё: пастаць, аблічча, рэчы. Люльку курыў вялікую, з доўгім гнутым цыбуком з чырвонага дрэва, бружмелю, прыгожа аздобленую чырвонай меддзю, срэбрам, слановай косцю, муштук быў чорны, як з моранага дуба, доўгі, пляскаты. Можа, ты, Халімон, не паверыш, скажаш, адкуль у мужыка гэтакая каштоўная рэч, па губе князю ці багатаму пану, дык дарэмна, рэч сапраўды была незвычайная, я сам яе бачыў, трымаў у руках і дзівіўся, бо меў з ёю справу. Аднойчы, калі Марцін быў у нас у хаце, ён даў люльку мне і папрасіў насыпаць у яе табакі. Я з радасцю схапіў люльку і выскачыў за парог у другую хату, дзе ляжала табака старэйшага брата. Былі там і стрэльба братава, і порах. На дно ў люльцы я насыпаў пораху, а зверху табакі. Марцін люльку распаліў, звесіў галаву, задрамаў. І раптам: "Чы-ых!" Галаву ўскінуў і зноў звесіў. І яшчэ следам: "Чы-ых!"

(Заканчэнне на 6-й стар.)

ДАСЬЕ

Віктар Філімонавіч Карамазаў (27 чэрвеня 1934 г., Чэрыкаў, Магілёўская вобласць) — беларускі пісьменнік. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР імя К.Каліноўскага (1990) за кнігу "Проста ўспомніў я цябе...". Узнагароджаны ордэнам "Знак Пашаны".

Нарадзіўся ў сям'і настаўнікаў. Скончыў аддзяленне журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (1958). Працаваў адказным сакратаром чэрыкаўскай раённай газеты "Сацыялістычная перамога", крычаўскай раённай газеты "Шлях сацыялізму", загадваў аддзелам у міжраённай газеце "Новае жыццё" (Крычаў). У 1962—1963 г. — уласны карэспандэнт абласной газеты "Магілёўская праўда". З 1964 працаваў у газеце "Звязда" — літсупрацоўнікам, потым загадчыкам аддзела навукі, ВНУ і школ, а затым загадчыкам аддзела літаратуры і мастацтва. У 1969—1971 гг. быў літсупрацоўнікам, пасля загадчыкам аддзела культуры газеты "Літаратура і мастацтва", загадчыкам аддзела мастацкіх фільмаў Галоўнай рэдакцыі "Тэлефільм", сябрам сцэнарна-рэдакцыйнай калегіі Беларускага тэлебачання. З сакавіка 1982 г. — загадчык аддзела публіцыстыкі часопіса "Полымя". У 1982—1986 гг. — кансультант СП БССР. Член Саюза пісьменнікаў СССР з 1969 года.

Першае апавяданне надрукаваў у 1958 (альманах "Советская Отчизна"). Першы зборнік апавяданняў "Падранак" (1968).

Аўтар раманаў "Пушча", "Крыж на зямлі і поўня ў небе", "Бежанцы", "Мастак і парабкі", аповесцяў, апавяданняў, эсэ, кінасцэнарыяў.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
27 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

ПЕРСОНА

Пані кашталянка

25 пытанняў «гаспадыні» Мірскага замка аб ідэальных турыстах, новых габеленах і самай багатай нявесце Еўропы Стэфаніі Радзівіл

Кашталян — гэта кіраўнік замка, высокая пасада часоў Вялікага Княства Літоўскага. У нашым выпадку — кашталянка, таму што з нядаўніх часоў на пасадзе дырэктара музейна-замкавага комплексу "Мірскі замак" працуе жанчына, малады таленавіты вучоны ***Вольга Мікалаеўна ПАПКО.***

Яна прыехала ў Мір усяго два з паловай гады таму, а ўжо гэтай вясной зрабіла ў музейнай супольнасці сапраўдную сенсацыю, прадставіўшы на выставе невядомыя партрэты Радзівілаў, і ў прыватнасці партрэт Стэфаніі Радзівіл, адной з уладальніц Мірскага замка. Як яна здолела выявіць рарытэты ў Еўропе, якую спецыялісты, здаецца, даўно абвандравалі ўздоўж і ўпоперак? А вось, аказваецца, і ў наш час можна рабіць адкрыцці.

Наогул для такога іміджавага аб'екта культуры, як Мірскі замак, Вольга Папко сапраўдная знаходка. Яна вучоны, эрудыт, валодае трыма замежнымі мовамі. І потым — абаяльная жанчына. Імклівая, мэтанакіраваная, кантактная. Для топ-менеджара гэта вельмі важна. Мне здаецца, у яе ёсць усе шанцы стаць нашай беларускай Ірынай Антонавай — сапраўднай княгіняй музейнай справы.

Вільнюс. Пасля падпісання дамовы аб супрацоўніцтве з дырэктарам Нацыянальнага музея "Палац вялікіх князёў літоўскіх" Відасам Далінскасам.

1. **— Вольга Мікалаеўна, вы калі-небудзь меркавалі, што станеце дырэктарам замка? Гэта выпадковасць? Ці вам заўсёды хацелася дасягнуць у жыцці чагосьці падобнага?**

— Нічога не бывае выпадковым. Я атрымала гэтую пасаду ў выніку адкрытага спаборніцтва. Прыкладна за год да прызначэння ўдзельнічала ў конкурсе на пасаду дырэктара Нясвіжскага замка, таму што як гісторык займалася менавіта Нясвіжам і, у прынцыпе, працягваю працаваць над гэтай тэмай, бо хутка з адной навуковай сцежкі на іншую не збочыш. Але я заняла другое месца, і ўжо тады ў Міністэрстве культуры загаварылі пра маё прызначэнне ў Мір.

2. **— Але гісторык і музейшчык — гэта ж розныя віды дзейнасці, ці не праўда?**

— Тым больш што Мір — нетыповы музей...

— Вось як? У чым жа яго нетыповасць?

— Ні адзін музей, які знаходзіцца ў вёсцы (а гэта так і ёсць), не з'яўляецца музеем сусветнага ўзроўню. Нясвіж усё ж такі раённы цэнтр, там зусім іншыя рэаліі. Тым не менш мы ў Міры, у вёсцы, актыўна нарошчваем міжнародныя сувязі, развіваем прыём замежных турыстаў, выдаём кнігі. Як аўтару дзвюх манаграфій, пагадзіцеся, мне лягчэй разумець неабходнасць навуковых публікацый, чым проста менеджару, адміністратару.

3. **— Гэта значыць, што ў новым асяроддзі ў вас не было пачуцця дыскамфорту?**

— Былі складанасці, але я не магу сказаць, што мне было некамфортна. Вельмі доўга наш музей быў філіялам Нацыянальнага мастацкага музея, уся кіруючая функцыя знаходзілася ў Мінску. І калі я прыйшла на пасаду, мы ўсе былі ў аднолькавым становішчы. Супала: я малады кіраўнік і — малады музей, у якога не было вялікага вопыту асобнага існавання. Нам разам трэба было шмат чаму навучыцца.

4. **— Што б вы ўжо запісалі ў свой актыў за тры гады?**

— На сённяшні дзень у нас пяць моў аўдыягіда, свой фірмовы ролік, які разышоўся некалькімі тысячамі асобнікаў на пяці мовах. Мы падалі дакументы на рэгістрацыю брэнда, а таксама ліквідавалі шмат будаўнічых "хвастоў", якія дасталіся ў спадчыну. У нас падпісаны дамовы аб супрацоўніцтве з Кіева-Пячэрскай лаўрай, музеем-запаведнікам "Царскае Сяло", і ў студзені мы падпісалі дамову з Нацыянальным музеем "Палац вялікіх князёў літоўскіх" ў Вільнюсе. Усе аб'екты з'яўляюцца помнікамі ЮНЕСКА, валодаюць высокім рэйтынгам у сусветнай грамадскасці.

5. **— А чым канкрэтна каштоўныя дагаворы з Лаўрай, з тым жа Царскім Сялом?**

— Навуковымі канферэнцыямі, навуковым асяроддзем высокай якасці. А таксама стажыроўкамі нашых супрацоўнікаў, якія кансультуюцца ў знакамітых калег па пытаннях захоўвання экспанатаў, па прынцыпах іх апрацоўкі.

Вось зараз мы збіраемся набыць камплект посуду — мейсенскі фарфор. Усе прадметы сфатаграфаваны, здымкі пасланы ў Царскае Сяло — а дзе яшчэ мы можам знайсці лепшых кансультантаў, каб удакладніць нават кошт? Уласна кажучы, праблема і Міра, і Нясвіжа — мы не можам абаперціся на чыйсьці вопыт у нашай краіне.

6. **— Цікава, наш Мір — багаты замак?**

— Так, мы добра зарабляем. І дзяржава нас таксама фінансуе.

Дасье «Народнай Волі»

Вольга Мікалаеўна Папко нарадзілася ў Брэсце. Скончыла Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт, гістарычны факультэт. Абараніла кандыдацкую дысертацыю. Аўтар дзвюх манаграфій, прысвечаных беларускай шляхце.

Хоць у мінулым годзе нам далі няпоўныя 40 працэнтаў замкавага бюджэту. Справа ў тым, што бюджэт плануецца на год наперад, дзяржава вылучае фінансы на наступны год у залежнасці ад таго, колькі мы зарабілі ў годзе мінулым. А атрымалася, што мы зарабілі значна больш, чым планавалі.

7. **— Як вы думаеце, які наступны замак варта было б аднавіць у Беларусі?**

— Праца ідзе над Лідскім замкам, над Ружанамі, і гэта правільна. Гледзячы на тое, як тысячамі прыязджаюць у Мір людзі, пераконваешся, наколькі патрэбна сучаснікам гісторыя. Зусім нядаўна, у суботу 15 чэрвеня, у замку быў пабіты рэкорд наведвання — 5 тысяч турыстаў у дзень. Уявіце толькі! І большасць з іх атрымалі экскурсію, купілі сувеніры, пагулялі па ўсёй тэрыторыі, наведалі наш рэстаранчык, хтосьці спыніўся ў гасцініцы — вось у чым спецыфіка Мірскага замка. Мы стараемся працаваць так, каб людзі з'язджалі без адзінай скаргі. Пакуль што ўдаецца. Але мне цяжка сказаць, што будзе, калі ў год паток павялічыцца на 100 тысяч чалавек. Непазбежна з'явяцца арганізацыйныя складанасці. Але і цяпер 2—3 тысячы наведвальнікаў па суботах — і так усё лета — нашы рэаліі.

8. **— І як развесці турыстычныя групы? Я чула нараканні, што людзям некамфортна — натоўп...**

— А што рабіць? Стары замак — гэта фактычна лабірынт, тут шмат маленькіх памяшканняў. Гэта не Кацярынінскі палац у Царскім Сяле, дзе ёсць залы па 1000 квадратных метраў, можна весці 20 груп адначасова, і яны не будуць перашкаджаць адна адной. Наогул кажучы, яшчэ 10 гадоў таму ніхто нават не марыў, што наперадзе нас чакаюць такія турыстычныя аб'ёмы.

9. **— А чаму вы не даяце права праводзіць экскурсіі па замку спецыялістам з турфірм?**

— Раней так і было, але мы, прызнаюся, гэтую практыку адкінулі. Па-першае, мы не ведаем, якога ўзроўню спецыяліст прыехаў да нас і вядзе групу. Па-другое, мы малады музей, які актыўна купляе экспанаты, нашы інтэр'еры ўзбагачаюцца ледзь не штомесяц. Вось з'явілася шафа, і ўсе нашы экскурсаводы ведаюць, што за прадмет, да якой эпохі належыць і гэтак далей. Гэта значыць нашы работнікі ў курсе ўсіх падзей. А экскурсаводы з боку — наўрад ці, яны не могуць валодаць поўнай інфармацыяй і не могуць падзяліцца ёю з турыстамі.

— І здараліся канфлікты?

— Быў такі факт, што ў наш "бясплатны дзень" фірмы не зніжалі цэны на квіткі турыстам. Мы гэта ўлавілі, адрэагавалі. Зараз мы настойваем, каб турыстаў апавяшчалі аб бясплатным наведванні. Мы бяром грошы толькі за экскурсію.

10. **— Як вы адказваеце крытыкам на іх нараканні, што Мір — суцэльны "новодел"? Гэтая хваля, праўда, зараз крыху згасла.**

— Пад хвалямі крытыкі знаходзіліся ўсе аб'екты ва ўсіх краінах, дзе аднаўляліся старажытныя помнікі культуры. Палац князёў літоўскіх у Вільні, які адкрыўся ў 2013 годзе, наогул пабудаваны на падмурку старажытнага палаца, гэта значыць цалкам навабуд у адрозненне ад Міра, у якім захавалася шмат старажытных сцен. Дык вось і ён таксама выклікаў негатыўную ацэнку многіх сваіх суайчыннікаў. І яшчэ: я не магу адказваць за рэстаўрацыю, але калі такі аб'ект, як Мір, акумулюе навуковыя сілы, каштоўныя гістарычныя экспанаты — хіба гэта дрэнна? Магу дадаць, што спецыялісты ЮНЕСКА — генеральны дырэктар спадарыня Ірына Бокава, якая пабывала ў нас не так даўно, — высока ацаніла Мірскі замак. Гэта былі адны суцэльныя захапленні, паверце. Асабліва спецыялістаў радуе, што аднаўленне такога помніка па-новаму поўніць жыццё населенага пункта. Уласна кажучы, як трохі жартам кажуць самі жыхары, існуе "закон замка": калі табе нешта трэба, прыйдзі ў замак — і там да цябе само ўсё ў рукі прыплыве. Сапраўды, замак прыцягвае людзей, падзеі, ён у цэнтры ўвагі краіны. Каля яго можна знайсці працу, сувязі, сяброў.

11. **— Як вы думаеце, ці ўсе мясцовыя жыхары пабывалі ў замку?**

— Думаю, не. Маючы зносіны з імі ў крамах, на вуліцах, часта, уявіце, чую: "А што ў вас там, няўжо нешта цікавае ёсць?" 23 лютага гэтага года мы зрабілі акцыю: бясплатны ўваход для ўсіх жыхароў Карэліцкага раёна. Хоць бясплатны дзень у нас і так ёсць — апошні панядзелак кожнага месяца. Але 23 лютага было для сваіх, карэліцкіх. І прыйшло аж за 1200 чалавек.

12. **— Дарэчы, у вас няма праблемы з кадрамі?**

— Нам не хапае навуковых сіл. А наглядчыкаў дастаткова. Праўда, іх, мясцовых жыхароў, прыходзіцца шмат чаму вучыць. Нават стылю адзення. Хоць адчуваецца часам супраціў. Але я звычайна кажу супрацоўнікам: "Так, вы жывяце і працуеце ў роднай вёсцы, але вы забываеце, што цяпер гэтая вёска вядомая на паў-Еўропы. Трэба адпавядаць статусу замка!"

13. **— А дзе вы самі апранаецеся, спадарыня кашталянка? У вёсцы няма модных магазінаў.**

— У Мінску — рэдка. Вельмі часта я купляю вопратку ў Брэсце. Мне здаецца, ён сталіца жаночага айчыннага адзення. Я даўно люблю фірму "Киара", магу сукенку і без прымеркі купіць, настолькі ёй давяраю.

14. **— Якія турысты вам падабаюцца? У вас ёсць ідэальны вобраз наведвальніка?**

— Ён зборны. Напрыклад, палякі добра ведаюць гісторыю. Калі я вяду экскурсію і кажу пра Пане Каханку, яны разумеюць, пра каго ідзе гаворка. А расіянам трэба ад пачатку: "Жыў-быў цар...", але затое яны вельмі жыва рэагуюць, ім падабаюцца гэтыя гісторыі. Расіяне дысцыплінаваныя, іх не палохаюць чэргі ў касы, у гардэроб. У мяне дзверы кабінета выходзяць прама на месца сустрэчы турыстаў, дык скажу, што нашы паводзяць сябе значна больш шумна. Часам выходжу, а там моўчкі стаяць 40 чалавек — расіяне. Людзі, якія жывуць у мегаполісах, прывыклі да чэргаў, да таго, што не ўсё адразу і на талерцы. Яшчэ да нас стала ездзіць шмат літоўцаў, часам да чатырох аўтобусаў у суботу-нядзелю. Ездзяць карэйцы, кітайцы. Японцы бывалі. Аднойчы я вяла для іх экскурсію на польскай мове — такая цікавая камбінацыя. Гэта былі японцы-паланісты.

15. **— А хто са знакамітасцяў апошнім часам прыязджаў у замак з начлегам?**

— Акцёры, музыканты часта спыняюцца ў гасцініцы. Ды я не заўсёды цікаўлюся прозвішчамі гасцей.

16. **— Але вы, здаецца, да гэтага часу таксама жывяце ў гасцініцы?**

— У гасцінічнай частцы. Гэта маленькая кватэрка з кухняй.

— Гэта значыць, вам схавацца ад староннiх вачэй немагчыма?

— Цяжка, скажам так. Затое ёсць і плюсы: на першым этапе, калі трэба было паглыбляцца ў дэталі, я была ў курсе ўсяго, што тут адбываецца.

17. **— Вольга Мікалаеўна, вы праводзіце ў замку балі, турніры, фестывалі, вяселлі — спрабуеце самастойна зарабляць, як таго патрабуе час. Скажыце, гэта не пагражае музею, яго духу вульгарным закалочваннем грошай?**

— Разумееце, маючы грошы, мы значна больш можам зрабіць у навуковай дзейнасці. Паводле нашай просьбы тры лепшыя спецыялісты з Інстытута гісторыі Акадэміі навук напісалі працу аб родзе Іллінічаў, нашых першых уладальніках (род вымер ў 60-я гады XVI стагоддзя). Але ў нашым музеі няма ніводнага спецыяліста па XVI стагоддзі, гэта вельмі спецыфічныя веды. Затое ў нас ёсць магчымасць прафінансаваць гэтае даследаванне, замовіць потым кнігу ў лепшым выдавецтве нашай краіны. Вось для чаго музею патрэбна камерцыйная дзейнасць. Фінансавая свабода дае шмат плюсаў. У кастрычніку мінулага года мы купілі габелен. Магчыма, і да гэтай восені на адзін-два грошай заробім. Ды і нашы супрацоўнікі выдатна ведаюць: шмат турыстаў — прэмія ў канцы месяца павялічыцца.

18. **— Скажыце, а ці не было прапаноў ад вышэйшага чынавенства аддаць замак на два дні пад вяселле? Вось у Расіі так бывала...**

— Не. Калі толькі ў рэстаране... А наогул, у нас ёсць такая паслуга: вясельная цырымонія на 45 хвілін у партрэтнай зале. Яе кошт 3.900.000 рублёў. Гэта прыгожая цырымонія, выдатнае мерапрыемства. Хаця б таму, што на вяселле прыязджаюць розныя людзі, некаторыя, у прынцыпе, у музеі не ходзяць. А тут з'яўляецца магчымасць паказаць ім экспазіцыю.

19. **— Нядаўна краіну абляцела навіна: у Міры адкрылася выстава невядомых радзівілаўскіх партрэтаў з Баварыі. Як вы выявілі гэтыя рарытэты?**

— Я шукала канкрэтна партрэт знакамітай прыгажуні, самай багатай нявесты сваёй эпохі Стэфаніі Радзівіл. Яшчэ працуючы ва ўніверсітэце, я лічыла, што шукаць яго трэба ў Германіі, дзе жыла дачка Стэфаніі. У Міры я занялася пошукамі ўшчыльную, стала метадычна праглядаць сайты палацаў Германіі, якія належалі або маглі належаць яе сям'і. Сыграла ролю маё веданне нямецкай мовы, я на нямецкай штудзіравала інтэрнэт, таму што падумала, што ў кожным нават маленькім мястэчку ёсць бібліятэчка, і калі туды напісаць, дык яны адкажуць. Так і адбылося! Я выйшла на князя Гагенлоэ. Вядома, спачатку я атрымала вельмі сціплыя звесткі, літаральна праз коску: у замку ёсць партрэты Дамініка Радзівіла, Стэфаніі Радзівіл. Але я паехала, убачыла ўсё на свае вочы: партрэты, рэчы Стэфаніі, залатую сукенку яе дачкі Марыі, якую 117 гадоў таму яна апранала на сваё залатое вяселле. А яна ж наша ўладальніца, якая менавіта ў 1891 годзе прадала Мірскі замак Святаполк-Мірскім... Прызнаюся, у мяне два тыдні быў павышаны ціск.

20. **— Цікава, уладальнік рарытэтаў князь Канстанцін Гагенлоэ ведаў нешта аб Міры?**

— Не ведаў. Справа ў тым, што князь не з'яўляецца прамым нашчадкам Радзівілаў. Ён жыве ў прыгожым палацы са 103 пакоямі, і я вельмі спадзяюся яшчэ пакалупацца ў яго пакоях-складах. Замак — залатая жыла, там яшчэ будзе шмат адкрыццяў.

21. **— Можа, сям'я пагодзіцца нешта прадаць? Ці... падарыць?**

— Цяжка сказаць... Князь добра ішоў на кантакт. Хоць было нялёгка арганізаваць страхоўку карцін, транспарт з Мюнхена ў Мір. Мае супрацоўнікі і я ездзілі туды не раз.

22. **— А дзе вы, Вольга Мікалаеўна, вывучылі тры замежныя мовы — англійскую, нямецкую, польскую?**

— Дарэчы, гэта быў той плюс, які мне дазволіў перамагчы ў конкурсе на месца дырэктара. Я вучылася ў ліцэі №1 горада Брэста, там былі абавязковыя дзве замежныя мовы. Я ўдзячная ліцэю, вучоба была на вельмі высокім узроўні. Потым я паляпшала свае веды самастойна, практыкавалася, але асновы былі закладзены менавіта ў ліцэі. І харэаграфія была — нас вучылі танцаваць вальсы, полькі. Цяпер гэтыя навыкі мне не лішнія ў працы. А польскую вывучыла на гістфаку ва ўніверсітэце Брэста. Потым ўдасканальвала веды, таму што як гісторык пастаянна працую з польскімі дакументамі. Ну і шмат гадоў запар гляджу польскі серыял "Л., як каханне". Гэта, вядома, жарт, але калі я кажу пра гэта палякам, жарт заўсёды мае поспех.

23. **— Калі вы надоўга едзеце ў камандзіроўку, колькі разоў на дзень тэлефануеце ў замак, каб пракантраляваць падначаленых?**

— Не часта. Я пакідаю пералік даручэнняў і адказных. Адзінае, што мяне хвалюе у канцы месяца: колькі чалавек было ў замку. Я абавязкова тэлефаную касіру.

24. **— Вы водзіце аўтамабіль?**

— Вымушана была асвоіць.

25. **— Скажыце, а калі б у замак на экскурсію прыехаў прэм'ер-міністр Мясніковіч, што б вы папрасілі для музея?**

— Магу сказаць, што аднойчы такая сітуацыя ўжо была. Прэм'ер-міністр спытаў, што мне як дырэктару трэба. Я адказала: "Мы самі на свае патрэбы зарабляем". Ён здзівіўся.

Алена МАЛОЧКА.

ПА-ЗА СЦЭНАЙ

Купалаўскі тэатр аб'явіў зніжкі

Квіткі на абсалютна ўвесь ліпеньскі рэпертуар Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы можна набыць са зніжкай 30 працэнтаў.

Вядома, што апошнім часам трапіць у Купалаўскі тэатр, асабліва калі гаворка ідзе пра прэм'ерныя спектаклі, не так і проста. На некаторыя пастаноўкі квіткі раскупаюць літаральна за некалькі дзён. Так было, напрыклад, са спектаклямі "Пан Тадэвуш", "Мястэчковае кабарэ" і іншымі.

Але калі няма праблем з запаўняльнасцю залы, навошта тэатр ладзіць акцыю са зніжкамі?

— Звычайна за пару дзён да некаторых спектакляў у касе застаюцца квіткі, — патлумачылі "Народнай Волі" ў службе гледача Купалаўскага тэатра. — *Здараецца, што гэта няпарныя квіткі, альбо на тыя месцы, дзе абмежаваны агляд сцэны. Вось на гэтыя квіткі, а таксама на ўсе тыя, што засталіся ў касе за два дні да спектакля, мы і робім 30-працэнтную зніжку.*

Існуе меркаванне, што ў першую чаргу звычайна разыходзяцца самыя танныя квіткі. Але ў службе гледача Тэатра імя Янкі Купалы абвяргаюць гэты факт.

— Якраз спачатку выкупляць дарагія білеты, на самыя лепшыя месцы, — тлумачаць спецыялісты Купалаўскага. — *Застаюцца месцы па баках залы, на балконах, на бельэтажы.*

Колькі сёння каштуе самы дарагі білет у Тэатр імя Янкі Купалы?

— У залежнасці ад таго, які спектакль — прэм'ера ці не, — кажуць у службе гледача. — *У нас ёсць так званы VIPаўскі рад, дзе звычайна размяшчаюць уплывовых асоб, якія наведваюць наш тэатр, — гэта чацвёрты рад. На гэты рад пасадзяць і кіраўніка дзяржавы альбо іншых высокіх чыноўнікаў. Максімальны кошт квітка на некаторыя нашы спектаклі на гэтыя месцы дасягае 340 тысяч беларускіх рублёў, а так асноўная маса — да 200 тысяч.*

Марына КОКТЫШ.

ГАСТРОЛЬ

Развітальны тур «Ляпісаў»

Кароткі развітальны тур групы "Ляпіс Трубяцкі" "Клоўна няма" пройдзе ў жніўні ў чатырох гарадах — Вільнюсе, Маскве, Санкт-Пецярбургу і Кіеве.

На 22 жніўня запланаваны канцэрт у Маскве, 23 жніўня прыхільнікі "Ляпісаў" змогуць развітацца з імі ў Вільнюсе, 26 жніўня канцэрт адбудзецца ў Кіеве, а 28 жніўня — у Санкт-Пецярбургу.

Як паведамляецца на сайце гурта, квіткі ўжо прадаюцца.

Нагадаем, у сакавіку 2014 года лідар гурта "Ляпіс Трубяцкі" **Сяргей Міхалок** абвясціў, што з 1 верасня група спыняе сваё існаванне.

СВЕЦКАЯ ХРОНІКА

Гюнеш выйшла замуж

Беларуская спявачка Гюнеш некалькі дзён таму згуляла вяселле з футбалістам турэцкага "Галатасарая", трэнерам Гёкханам Джынгезам. Фотаздымкі з імпрэзы спявачка выклала на сваёй старонцы ў адной з сацыяльных сетак.

Вясельная цырымонія адбылася ў Стамбуле.

Вера ВІР.

НУ І НУ!

Венікам у вока

Мінскі дворнік выбіў венікам вока мужчыне, які кінуў недакураную цыгарэту на зямлю. Цяпер яго будуць судзіць.

Пракуратура Кастрычніцкага раёна Мінска накіравала ў раённы суд матэрыялы крымінальнай справы па абвінавачванні дворніка аднаго з буйных прамысловых прадпрыемстваў сталіцы ў наўмысным прычыненні цяжкіх цялесных пашкоджанняў з хуліганскіх памкненняў.

Намеснік пракурора Кастрычніцкага раёна **Данат Дабравольскі** распавёў belapan.by падрабязнасці справы. Як высветлілася, рабочы прадпрыемства паліў перад планёркай, затым кінуў недакурак на зямлю. Сведкам таго, што адбылося, стаў дворнік. Ён дачакаўся неакуратнага грамадзяніна пасля планёркі і выказаў усё, што думае з нагоды такіх паводзін. Гутаркаператварылся ў канфлікт. Дворнік спачатку нанёс рабочаму ўдары венікам па баках, а затым ткнуў ручкай веніка яму ў левае вока, у выніку чаго тое выцекла...

Народная Воля http://www.nv-online.info
27 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

Дзе даражэй і дзе танней?

Данія з'яўляецца самай дарагой для пражывання краінай Еўрапейскага Саюза, Балгарыя — самай таннай, сведчаць дадзеныя Статыстычнага ўпраўлення Еўрасаюза.

Бліжэй за ўсё да сярэдняга для 28 дзяржаў ЕС паказчыку знаходзяцца ўзроўні коштаў у Нямеччыне і Іспаніі.

Прадукты харчавання і бытавую электроніку больш выгадна купляць у Польшчы, сяліцца ў гатэлях, карыстацца паслугамі грамадскага харчавання і купляць алкагольныя напоі — у Балгарыі. Абедзве гэтыя краіны адрозніваюцца таксама нізкімі цэнамі на легкавыя аўтамабілі. Яшчэ таннейшыя машыны толькі ў Славакіі і Чэхіі.

Еўрастат прааналізаваў таксама паказчыкі некаторых дзяржаў, якія не ўваходзяць у ЕС. Самымі дарагімі краінамі кантынента, прычым з вялікім адрывам, з'яўляюцца Нарвегія і Швейцарыя, а за пражыванне ў нарвежскіх гатэлях і за наведванне мясцовых устаноў грамадскага харчавання даводзіцца плаціць амаль удвая даражэй, чым у сярэднім па ЕС.

НАТО дапаможа Украіне

Альянс стварыць спецыяльны фонд, грошы з якога пойдуць на мадэрнізацыю ўкраінскай арміі. Пра гэта паведаміў генеральны сакратар НАТО **Андэрс Фог Расмусен.**

НАТО не адмаўляецца ад ідэі пашырэння. Андэрс Фог Расмусен заявіў, што Паўночнаатлантычны альянс мае намер падрыхтаваць спецыяльны пакет мер для Грузіі, які дапаможа гэтай краіне далучыцца да НАТО ў будучыні.

Еўрасаюз накіруе ва Украіну паліцэйскую місію

Адпаведнае рашэнне прынялі міністры замежных спраў краін ЕС. Задачай місіі стане садзейнічанне рэформам праваахоўных органаў Украіны. Тэрмін яе працы складзе два гады.

УКРАИНА

Сепаратисты не прекращают огонь

Президент Украины **Петр Порошенко** заявил, что с момента объявления перемирия на востоке Украины 20 июня зафиксировано более 50 случаев нарушения режима прекращения огня со стороны сепаратистов. Украинский президент сказал об этом в ходе состоявшегося телефонного разговора с лидерами России, Германии и Франции.

В ходе разговора лидеры четырех стран заявили о необходимости разработки механизма контроля за соблюдением прекращения огня в восточных украинских регионах и проверки безопасности границы между Украиной и Россией.

Все участники беседы также поддержали идею о необходимости продолжения переговоров в рамках так называемой Трехсторонней контактной группы представителей России, Украины и ОБСЕ.

На границе натянут металлическую сетку и выкопают ров

Правительство Украины приняло решение об инженерно-техническом обустройстве государственной границы с Россией

Как сообщает агентство УНН, министр Кабинета министров (министр "без портфеля") **Остап Семерак** заявил, что будут предприняты конкретные шаги *"по улучшению обеспечения безопасности участка украинско-российской границы"*, в частности, планируется натянуть металлическую сетку и выкопать ров.

СТОП-КАДР!

Кім Чэн Ын інспектуе падводную лодку

Паўночнакарэйскі лідар Кім Чэн Ын глядзіць праз перыскоп падводнай лодкі падчас праверкі баяздольнасці Карэйскай народнай арміі і дае вайскоўцам "карысныя парады".

КОРОТКО

КНДР пугает США войной

Северная Корея обещала "беспощадно наказать" США в случае выхода на экраны нового голливудского боевика об убийстве Ким Чен Ына. Представитель Министерства иностранных дел КНДР заявил, что выпуск фильма станет объявлением войны.

Он не упомянул названия фильма, однако известно, что на октябрь назначена премьера фильма "Интервью" с похожим сюжетом.

В рекламном видеоролике, размещенном в сети YouTube, есть кадры с похожим на Ким Чен Ына актером, а также сцены боев и запуска ядерных ракет.

"Производство и прокат фильма на тему о заговоре с целью убийства нашего вождя является недопустимым актом агрессии и терроризма", — говорится в заявлении, распространенном официальным агентством новостей КНДР.

Саммит Евросоюза

В Бельгии вчера с памятной церемонии в городе Ипр по случаю 100-летней годовщины начала Первой мировой войны открылся двухдневный саммит Евросоюза.

На нем обсуждаются темы дальнейших санкций против России в связи с кризисом на востоке Украины. Сегодня, в пятницу, Украина, а также Грузия и Молдавия подпишут соглашения о сближении с ЕС, предполагающие более тесное взаимодействие как в политике, так и в экономике.

У СОСЕДЕЙ

Кто стоит за «Варшавгейтом»?

Западная пресса продолжает обсуждать предполагаемые несанкционированные записи разговоров польских политиков, которые предает огласке польский журнал Wprost. Кому выгоден этот "слив"? Как относиться к гипотезам, что к скандалу причастна Россия?

"Загадочный заговор, подтачивающий силы Польши" — так озаглавлена статья в The Financial Times. По мнению журналиста **Тони Барбера,** это *"один из худших скандалов в истории заново рожденного польского государства".*

Фигуранты этой истории — люди, которые за последние семь лет укрепили репутацию Польши как политически зрелой страны, ответственно управляющей экономикой и верной своим международным альянсам. Это премьер Дональд Туск, председатель ЦБ Марек Белька, экс-министр финансов Яцек Ростовский и министр иностранных дел Радослав Сикорский.

Огласка их бесед, записанных тайно, ослабила правительство, могут понадобиться крупные кадровые перестановки или даже досрочные выборы, считает автор.

Кто заказал прослушки? Кто передал записи журналу Wprost? Кто надеется выиграть от этого скандала? Некоторые поляки заподозрили *"руку Москвы"*.

"Прекрасный образчик того, как Россия сеет раздоры в западных правительствах и между ними, появился в феврале", — пишет автор, напоминая о "сливе" аудиозаписи Виктории Нуланд, замгоссекретаря США. К тому же в Москве негативно отнеслись к тому, что Польша поддержала восстание, в результате которого был свергнут Янукович. Обнародование высказываний Сикорского может ослабить его шансы стать новым верховным комиссаром ЕС по внешней политике, считает автор.

И все же обвинения в отношении России далеко не доказаны, продолжает автор: прямых улик, свидетельствующих о причастности Москвы, нет. В редакции Wprost говорят, что записи поступили от бизнесмена, не связанного с иностранными державами. Ставить "жучки" в ресторанах и отправлять записи в популярный журнал — *"не совсем в стиле КГБ"*, полагает журналист.

Но если не Россия, то кто? Туск сказал, что слежкой занималась некая *"преступная"* группа либо по мотивам *"недоброжелательности, наивности, алчности"*, либо *"на службе политических интересов"*. По мнению автора статьи, это намек на внутриполитических соперников и их сообщников. Возможно, это активисты и сотрудники спецслужб, связанные с оппозиционной партией "Право и справедливость", предполагает автор.

"За прослушкой Сикорского стоит Москва?" — вопрошает в заголовке статьи, опубликованной в блоге The Financial Times, обозреватель **Гидеон Рахман.**

В опубликованных выдержках из бесед Сикорский выражается непристойно и недипломатично. Так что публикация этих высказываний наносит вред Польше и самому Сикорскому.

"Варшавгейт" сотрясает Польшу" — отмечает в заголовке статьи для Daily Beast экс-глава корпунктов Newsweek в Варшаве, Москве и Берлине **Эндрю Нагорски.** После публикации в Wprost польское правительство оказалось в осаде, польско-американские отношения сильно пострадали, а вся Польша гудит от теорий.

Звучат предположения, что за этими усилиями стоят либо бизнес, либо иностранные спецслужбы, вероятнее всего российские.

И ТАКОЕ БЫВАЕТ...

Во время операции у британца загорелся желудок

Очнувшись в больнице после операции по удалению грыжи, 43-летний житель британского города Торнаби **Пол Хил** никак не мог понять, почему весь его живот покрыт шрамами и страшно болит. Оказалось, из-за врачебной ошибки его желудок в ходе процедуры воспламенился, сообщает Metro.

Пациент понял, что произошло, только когда пришел в себя после общего наркоза. Врачи сказали, что во время операции воспламенился стерилизатор на спиртовой основе. При этом медики затрудняются сказать, кто именно виноват в произошедшем. Руководство больницы начало расследование этого инцидента. Пол Хил с горечью констатировал, что рубцы, оставшиеся после ожога, вряд ли когда-нибудь заживут.

Это не единственный подобный случай. Аналогичный инцидент произошел в Китае. Там женщина, увлекавшаяся острой едой, получила сильный ожог желудка. Этот орган настолько пострадал, что врачам пришлось его удалить.

НЕ ПРОПУСТИТЕ!

Немецкий сигнал Беларуси

Немецко-белорусский экономический клуб отметил двадцатилетний юбилей. Это единственная организация, объединяющая представителей иностранного бизнеса в Беларуси. Немецкий экономический клуб появился в стране в 1994 году.

Что же немецкие специалисты думают о развитии бизнеса в Беларуси?

По словам председателя клуба **Клауса Байера,** в Беларуси можно вести бизнес и зарабатывать деньги. Но немецкие предприниматели не удовлетворены темпами модернизации экономики. А без нее, уверен Байер, белорусскому народному хозяйству не выдержать конкуренции на мировом рынке. *"Это наш сигнал белорусским партнерам: если вы сейчас что-то не предпримете и не начнете делать то, о чем мы неоднократно говорили, то может оказаться слишком поздно"*, — заявил председатель Немецко-белорусского экономического клуба на пресс-конференции в Минске в преддверии юбилея.

Говоря о проблемах предпринимателей из Германии в Беларуси, Клаус Байер указал на нехватку квалифицированных кадров. Еще несколько лет назад их наличие было одним из преимуществ страны. Сейчас специалисты высокого класса уходят в госструктуры, где можно работать меньше за зарплату порою выше, чем в частном секторе.

Байер указывает и на отсутствие до сих пор надежных правовых гарантий: *"Это проблема, о которой мы говорим почти два десятилетия"*. У предпринимателей нет претензий к содержанию законов, однако они чуть ли не ежедневно меняются в результате принятия указов, декретов, постановлений и других нормативных актов, сетует он.

СВЕТСКАЯ ХРОНИКА

Снимаем шляпу

В британском Аскоте прошло то, что англичане любовно называют Great British Drama — скачки, история которых насчитывает более трех столетий назад. Это не только спортивное, но и светское мероприятие. Аскот славится в первую очередь своим эффектным дресс-кодом. Состязание идет не только между непосредственными участниками, но и среди гостей. Чья шляпка больше, красивее и необычнее?

Победителей в модной битве нет, как и побежденных. Можно просто полюбоваться и в очередной раз задаться вопросом: а на лошадей вообще кто-нибудь смотрит?

СЛЫШАЛИ?

Космонавт Алексей ЛЕОНОВ:

Гагарин погиб из-за маневра другого самолета

Алексей Леонов сообщил журналистам, что получил доступ к секретным материалам комиссии, расследовавшей гибель первого космонавта планеты.

Истребитель Су-15, взлетевший с подмосковного аэродрома Жуковский и несанкционированно находившийся в районе тренировочного полета самолета с экипажем Серегина—Гагарина, по неосторожности в условиях облачности совершил маневр, приведший к срыву самолета Юрия Гагарина в штопор, заявил журналистам прославленный космонавт Алексей Леонов со ссылкой на рассекреченные данные, пишет РИА "Новости".

"20 лет я боролся, чтобы рассказать правду о гибели Юрия Гагарина. В официальном (заключении о гибели) написали, что самолет (Гагарина) совершил резкий маневр, связанный с отворотом, вошел в штопор и при этом столкнулся с Землей. Экипаж погиб. Бред!" — заявил Леонов, выступая в Звездном городке.

По словам Леонова, он был допущен к рассекреченным документам в комиссии, расследовавшей гибель первого космонавта планеты.

"На самом деле все было по-другому: 27 марта 1968 года во время пилотирования самолета (с экипажем Серегин—Гагарин) в этом же районе несанкционированно оказался другой самолет — Су-15, выполнявший полет с аэродрома Жуковский. При этом летчик нарушил режим, спустился до высоты 450 метров (я я это знаю, так как беседовал со свидетелями), на форсаже ушел на свой эшелон и на расстоянии 10—15 метров в облаках, пройдя рядом с Гагариным, перевернул его самолет, вогнав в штопор, вернее в глубокую спираль, на скорости 750 километров в час. Самолет (Гагарина) совершил полтора витка и на выходе (из штопора) столкнулся с Землей", — рассказал Алексей Леонов.

По его словам, это уже не версия, а истинная причина гибели первого космонавта планеты.

"Мои рассуждения подтверждены вскрытием рассекреченного конверта с выводом комиссии. Тайны в этом нет, а есть разгильдяйство и нарушение режима полетов, но меня огорчает другое: что люди, работавшие в комиссии, в том числе и Каманин (Николай Каманин), знали правду, но делали вид, что это не так. Я хотел бы, чтобы и семья (Гагарина) знала правду о гибели", — сказал Леонов.

Космонавт не сказал, кто именно пилотировал самолет Су-15 и по неосторожности привел к гибели первого космонавта планеты.

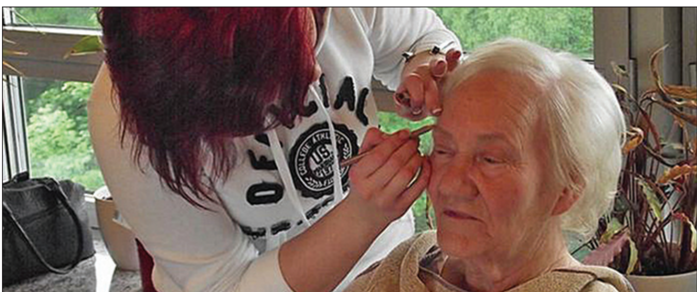
"Мне давали возможность объявить об истинной причине при условии, что я не назову имя летчика, которому сейчас за 80 лет, и состояние его здоровья весьма тяжелое. Я дал слово, что не назову", — заключил он.

Алексей Леонов — первый в истории человечества космонавт, выполнивший выход в открытый космос.

РИА "Новости".

У НИХ

Салон красоты в доме престарелых

Будущие парикмахеры и визажисты — учащиеся колледжа города Золингена, что в федеральной земле Северный Рейн—Вестфалия, провели акцию "Салон красоты в доме престарелых". Они сделали жителям дома престарелых подарок: модные прически и профессиональный макияж.

Молодые мастера и их пожилые клиенты остались довольны друг другом, а дирекция колледжа имени Мильдред Шель и дома престарелых Золингена намерены продолжить сотрудничество.

Многие жители дома престарелых еще задолго до акции высказали пожелание, чтобы вместе с молодыми мастерами пришел и фотограф, который сделал бы их портреты: до и после новых причесок и макияжа. Так и поступили. У каждого из двадцати участников акции на память остались профессиональные фотопортреты.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
27 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

Мае дзяды

(Заканчэнне.
Пачатак на 3-й стар.)

Як чыхне, дык і прачнецца, галаву падыме, агледзіцца, здзіўлена галавою пакруціць, зноў з люлькай у руцэ, з муштуком на губе засне. А потым чыхнуў так, аж века люлькі падскочыла. Агонь і парахавы смурод з-пад века. Зноў вочы расплюшчыў, паглядзеў на мяне ды кажа: "Ну, пажартаваў ты з дзеда". А стрэльбу меў таксама з дзівосамі. Доўгая, прыклад і ложа з чырвонага дрэва, падзатыльнік белы, косць слановая, замок разьбяны, слановай косцю аздоблены. Чужы хто возьме, курка пальцам не дастаў — не па руцэ. Як спецыяльна Марціну зробленая. Гэтакі буйны быў у яго і сабака, ганчак Лішчар. Марцін прыходзіў з Лішчарам да нас, а ў нас быў магутны дварняк Куцы. Адзін да аднаго прыглядаюцца ды гыркаюць, пакуль Марцін не супакоіць: "Ну, ціха!" Заціхалі адразу. Лішчар загінуў на паляванні. Гнаў лісу, і тая бачыла, што няма ратунку, схітравала, пайшла на ваўчыную лёжку. Лішчара прывяла да ваўкоў, а сама схавалася ў старую ваўчыную нару. Колькі дзён хадзіў Марцін па лесе, трубіў у паляўнічы рог, шукаў любімага сабаку, і ўжо вясной, калі сплыў снег, знайшоў каля ваўчынай лёжкі яго косці. Перажываў моцна. Доўга другога сабаку не заводзіў. Адданы быў усяму свайму. Сям'і, лесу, полю, сабаку. Быў мірны, добры. Але калі б хто чужы, яго не ведаючы, сустрэўся з ім у лесе, то мог падумаць, што гэта вой, асілак казачны. Гэтакі ён быў і ў маіх вачах. У маленстве я захапляўся ім, хацеў быць на яго падобным, мець тое, што меў ён.

Яшчэ і цяпер, Халімон, мяне грэе ўспамін пра тое, як я аднойчы скраў у Марціна сабачак. Седзячы ў нашай хаце, ён пахваліўся, што яго сучка прывяла дужа слаўных, на сябе падобных, маленькіх. Я гэта з печы пачуў. Мне тады было гадкоў сем, яшчэ я штаноў не насіў, але марыў пра свайго добрага сабаку і паляванне. Ціха, хаваючыся ад усіх вачэй, я споўз з печы і пабег у вашы Прыданцы. Адшукаў на вашым вялікім двары тых сабачак і, хоць яны былі яшчэ сляпыя, вішчэлі, сабраў у сваю доўгую кашульку, з імі прыбег у свой двор. Несці ў хату не адважыўся, схаваў у лазні. Марцін вярнуўся дадому і не знайшоў сабачак. Але нехта мяне высачыў і яму сказаў. Ён з'явіўся да нас, і мае старэйшыя браты прывялі яго ў лазню, дзе я ў той час гуляў з сабачкамі. Бацька быў строгі, ушчаміў паміж ног, задзёр на спіне кашульку і даў бы добрую лупцоўку, калі б не Марцін. Той падышоў, пагладзіў мяне вялікай цёплай далонню па галаве і сказаў: "Гэта не крадзеж, гэта паляванне. Бачу, Максім, што быть табе паляўнічым". І бацька адпусціў мяне. Мама знайшла з чаго пашыць першыя мае штаны, з дзяружкі, а Марцін пачаў браць мяне з сабой на паляванне. Я тады да яго моцна прывязаўся. І тая паляўнічая навука ад Марціна неаднойчы пасля ратавала ў жыцці. На Салаўках, дзе я адбываў сваю першую катаргу, не заўсёды былі прадукты, галадалі, асабліва зімой, напрадвесні, у бездараж, тады лагернае начальства адпускала мяне шукаць звера ў лес, але аднаго і без зброі, давалі сякеру, вяроўку, санкі ды фінскі нож, і я заўсёды вяртаўся са зверам на санках, бывала, што і з мядзведзем.

Гэта я табе, Халімон, расказваю пра твайго дзеда Марціна, яго навуку, але не менш цікавы быў і твой прадзед Іван, бацька Марціна, пра якога мне шмат казала мая маці, дачка Івана. Памятаю яе ўспамін, як Іван біўся з ваўком. Якімі ў той час былі твае Прыданцы? Вёска з двух двароў, Івана Кармыза і Сёмкавага. Поле малое, з трох бакоў, з чацвёртага боку, з захаду, стаяў лес. Шмат хадзіла ваўкоў. Нельга было сабакі выгадаваць, ваўкі забіралі. Аднойчы Іван запрог каня і паехаў у лес па ліпу для лыка, следам — сабака. Іван насек ліпняку, развярнуў каня ехаць дадому. Па дарозе да сабакі прывязаўся воўк. Сабака хаваўся пад каня, але воўк і там яго даставаў. Тады Іван каня спыніў, высек ёмкую дубіну і агрэў ёю ваўка. Воўк адпусціў сабаку, пачаў кідацца на чалавека. Іван яшчэ колькі разоў агрэў ваўка дубінаю, але біў як па мяху з пяском, воўк лёгка трымаў удары. Завязалася бойка, як кажуць, не на жыццё, а на смерць. Іван адбіваўся, а воўк кідаўся на яго зноў ды зноў. Доўга біліся, і пачаў Іван стамляцца. Воўк слабіну пачуў і яшчэ больш азвярэў. Нарэшце Іван пацэліў ваўку дубінай у нос. Той зваліўся, але падхапіўся. Іван зразумеў, дзе ў ваўка слабое месца, і яшчэ колькі разоў трапіў па галаве. Воўк зноў зваліўся і ўжо не падымаўся. Іван падумаў, што забіў звяругу, пайшоў у вёску, бо конь і сабака, пакуль біўся, былі ўжо там. Адышоўшы, азірнуўся і ўбачыў, што воўк падняўся на пярэднія лапы, сядзіць. Іван вярнуўся ды перабіў яму ўсе чатыры лапы".

Цікава было мне чытаць пра сваіх дзядоў, як яны жылі ў гэтым краі, дзе цяпер жыву я, іх дробны нашчадак, але, чытаючы пра Марціна ды Івана, думаў і пра тое, дзе нарэшце Максім скажа пра сваё жыццё, болей, як у тым лісце пра вандроўку ў Перм, што перажыў на Салаўках ды на Вішары. Чытаў адзін ліст і хапаўся за другі: а можа, у наступным?..

І быў наступны.

ЛІСТ ТРЭЦІ

"Пісаў я табе, Халімон, пра Марціна ды Івана, пра іх век, жыццё, а добра пажылі і мае бацькі, бацька Памфіл 94 гады, маці Марфа 84. Гэтакае жыццё было наканавана і мне, але зламаў лёс, пра які ты ведаеш, хоць ведаеш не ўсё, зламаў і маё жыццё, і ўсёй маёй сям'і. А ў чым мая віна? Жыў у вёсцы пры царкве, вучыў у школе, злачынстваў не рабіў, ты гэта ведаеш, са злачынцамі не бываў. Ноччу ішлі па дарозе міма маіх вокан людзі, забрахаў сабака, я выйшаў на яго голас. Тыя людзі папрасілі ў мяне чаго з'есці, галодныя. Як я, настаўнік, хрысціянін, мог ім адмовіць? Пакарміў, чым мог, і яны, падзякаваўшы, пайшлі далей. І за тое, што не паведаміў пра тых людзей уладзе, мне ўляпілі пяць гадоў на Салаўкі. Адседзеў я тыя гады, чакаў, што выпусцяць, пісаў у адміністрацыю, усё адказвалі, што запыт на мяне паслалі ў Маскву, сем месяцаў чакаў адтуль я волі, а мне яшчэ дзясятку ўляпілі за Вішару. За што? Сказалі, што за прапаганду. За якую? За песні. За якія песні? Ты, Халімон, ведаеш, што і дзе я спяваў. Мы гэтую працу з табой рабілі разам. У нас былі выдатныя, у саборах, хоры, мы іх стваралі, спявалі не абы-каго — Шапэна, Бартнянскага, Глінку, такіх хораў я тут, на поўначы, не чуў, хоць заўсёды імі цікавіўся. Стварыў хор і ў лагеры на Салаўках. Былі і там выдатныя галасы, таленты ад прыроды. А што мы спявалі? Тое, што ў памяці. Я ведаў, яшчэ і цяпер памятаю тэксты з велікапоснай службы ў царкве, нават мелодыі ўсіх галасоў. Гэта спявалі. І разам з тым песні старых катаржнікаў, якія ў лагеры шмат хто ведаў, зразумелыя ўсім лагерным пакутнікам. Гэта хор спяваў узнёсла, магутна, аж збягалася ўся лагерная варта, дрыжэлі ў начальнікаў паджылкі. Вось адна з тых песень, яе змест. Маці сына ўпрошвала, каб не вадзіўся са зладзеямі, бо апынецца ў Сібіры, скуюць яго там кандаламі. Не паслухаў сын свае маці. І вось ужо гоняць хлопца па доўгім сібірскім тракце ў кандалах. Цяжка, крыўдна, а тут яшчэ і канвой з яго, бяспраўнага, здзекуецца. Не сцярпела ў хлопца сэрца, ён забіў салдата. Гэтыя радкі — "не сцярпела яго сэрца, ён забіў салдата" — хор спяваў з такім уздымам, што ніхто, яго слухаючы, маўчаць не мог, спявалі на ўсю сілу ўсе, усім лагерам, нават і лагерная ахова. Усе былі на баку хлопца, што забіў салдата. Чутка пра наш хор дайшла да Масквы. Думаю, што само начальства яе туды данесла, пахвалілася там хорам. Адтуль прыехала камісія. Сабралі нас у лагерны клуб: спявайце. Ну, мы і выдалі свой рэпертуар на ўсю сілу. Што было пасля? Камісія хапалася за галовы, спяваць забаранілі, хор разагналі, з некаторых начальнікаў паляцелі пагоны і галовы. Я тады якраз чакаў свайго вызвалення, але замест яго мяне загналі на Вішару. Такая мая, Халімон, выдалася агітацыя і прапаганда, такая мая воля. Але я не шкадую. Цяпер нават прыемна ўспомніць той хор. Ён даў мне такія душэўныя сілы, што я потым і Вішару вытрымаў. Шкада толькі сваю сям'ю. За якія грахі яна пакутуе?

У мяне два сыны і дзве дачкі. Карміць і выхоўваць іх мне, высланнаму далёка на поўнач, не давялося. Іх гадавала мая жонка. Жыццё ў яе было надзвычай цяжкое. У сорак сёмым годзе яна памерла. Дзеці засталіся без бацькоў. Ім усім дарогі ў належнае жыццё не было як дзецям ворага народа. Старэйшы сын жыў у дзядзькі па маці, і гэта дало яму магчымасць скончыць настаўніцкі інстытут, але ў школе настаўнікам ён працаваў нядоўга. У трыццаць сёмым годзе яго пачалі зноў ды зноў выклікаць у міліцыю, патрабавалі, каб падпісаў чыстую паперу, за гэта абяцалі пакінуць у спакоі, і ён, паверыўшы, падпісаў, пасля чаго яму далі дзесяць гадоў турмы. Малодшы сын марыў вучыцца на мастака, у яго быў талент ад прыроды, але дарогі ў вучэльню яму былі зачыненыя. Шмат слёз праліў ён. Зрабіўся нервовы, цяжка хварэў, пачаў ад безвыходнасці піць і за нейкую бойку яму далі таксама дзесяць гадоў. Абодва праз дзесяць гадоў, у адзін час, вярнуліся дадому, але жыцця ім там ужо не было, трэба было некуды з'ехаць, на новым месцы пачынаць жыццё. Цяпер абодва ў Малдавіі. Дочкі таксама з'ехалі з Беларусі. Яны тут, у Краснавішарску, але жыццё зламанае і ў іх, цяжка хварэюць, мне радасці ад іх няма. Жыву адзін у барачным катуху. Сыны пішуць, каб прыязджаў да іх у Малдавію, але няма сілы нават на тое, каб выйсці са свайго барака. Трыццаць гадоў, як зваліў параліч. Правая нага мяне не носіць, ледзь валачэцца за левай. Гэтакая і правая рука, пальцы на ёй амаль усе мёртвыя, нішто ў руку ўзяць не магу. Пастаянна баліць правы бок галавы. Гіпертанія мацнее з кожным месяцам. А яшчэ і гіпертрафія прастаты. Калі мача не ідзе, трэба ўводзіць катэтар. Рабіць гэта ў бальніцы цяжка, там заўсёды няма месцаў. Па рэкамендацыях у лячэбніку для ротнага фельчара царскай арміі імператара Мікалая сам зрабіў катэтар з мяккага дроту, ім выводжу з сябе мачу. А тут яшчэ і левая нага апухла, стала як падушка, прайсці на ёй сто метраў не магу. У апошні час быў у мяне моцны крывацёк з мачавога пухіра. Дайсці да бальніцы я не мог. Ляжаў у крыві два тыдні, выклікаў "хуткую дапамогу", але адказ быў адзін: узяць у бальніцу не можам, няма месцаў. З мяне вылілася больш за тры літры крыві. Неяк змог выпаўзці на вуліцу, каб там падабралі людзі, але ніхто не падышоў, я сам дапоўз да бальніцы. Зноў сказалі, што няма месца, і зноў я апынуўся на вуліцы. Нарэшце пашанцавала на незнаёмага чалавека, які ўсё зрабіў, каб пакласці ў бальніцу. Там я паміраў, але за суткі ніхто мною не пацікавіўся. Яшчэ з літар выбегла з мяне запечанай крыві. Я то траціў прытомнасць, то ачуньваў. Пачалі лячыць. Былі моцныя болі. Не ўсё памятаю, што са мной рабілі. Я больш як месяц ляжаў на калідоры, потым мяне прывезлі ў мой барачны пакойчык. Тут я адзін, нікога няма побач. З'есці няма што, выйсці, каб што купіць, не магу. Тут я аслаб яшчэ мацней, як у бальніцы. Калі звальваўся з ложка, то падняцца, легчы ў ложак сам не мог. Адчыняў, лежачы на падлозе, дзверы на вуліцу і чакаў, калі мяне адтуль хтосьці заўважыць, пасобіць. Але цяпер мне лепей".

Я адарваўся ад ліста дзеда Максіма, задумаўся. А дзе ж у гэты час, калі хварэў, былі дзве дачкі? Яны ж там, у Краснавішарску? У іх, напэўна, былі сем'і? Ці не было? Як жа яны жылі, калі не маглі пасобіць бацьку?

Чытаю далей:

"Іду па вуліцы і чую, як штосьці ўвесь час блізка, як ува мне, шкрабецца. Спыняюся і слухаю. Не чую. Ціха. Іду далей — зноў шкрабецца. Нарэшце здагадаўся, што гэта мае ногі шкрабуць зямлю".

Старонку перагортваю, вачыма лаўлю зверху радок:

"Калі зусім няма сілы хадзіць, ляжу і чытаю газету "Правда".

Вось гэтакі Максім: то плакаць прымушае, то смяяцца.

ЛІСТ ЧАЦВЁРТЫ

"Дарагі Халімон Сяргеевіч! Ты ў мяне пытаешся, чым тут жыве мая душа. Дзякуй за пытанне. Звычайна людзі пытаюцца адзін у аднаго пра здароўе ды харчы, ці ёсць што з'есці. Пра здароўем мы з табой ужо шмат гаварылі. Пра харчы сказаць няма чаго. Ужо вось і лета, а на базары ў нас няма нічога, акрамя зялёнай цыбулі. У магазіне адны кансервы. Малако бывае два разы на тыдні, трэба выстойваць чаргу, а на адной слабой назе ў ёй доўга не прастаіш, чэргі доўгія. Без малака старому гіпертоніку таксама нельга. Сёння ў магазіне была халва. Дадому вярнуўся з зялёнай цыбуляй і халвой. Гэтакі ў мяне выдаўся абед, гэта будзе і на вячэру. А наконт душы пагаварыць з табою ёсць пра што.

Жыву ўспамінамі. Сам дзіўлюся, што можна, аказваецца, жыць і тады, калі ўсё згубіў, але не згубіў здольнасць успамінаць. Я гэтую здольнасць не згубіў і толькі таму жыву.

Я быў упэўнены, што ты носіш, як насіў у маладыя гады, вусы і бараду, што яны ў цябе чорныя, як ва ўсіх Кармызаў, Марціна ды Івана, як у твайго бацькі Сяргея, і што ты спяваеш, як і раней спяваў. Цяпер гляджу на твой фотаздымак расчараваны: ні вусоў, ні барады, ні песні ў твары. Куды ўсё падзелася? Няўжо тваё жыццё атрымалася горшае, як у Марціна ды Івана? Няўжо і там у цябе жыць не лягчэй, як тут, у лагеры? Ты пішаш, што зрабіўся атэістам і не жадаеш успамінаць, як спяваў у царкве, як меў там свой выдатны, на шэсць галасоў, хор, тое жыццё называеш памылкай. Мне цяжка ў гэта верыць. Я свой хор успамінаю з асалодаю, з хваляваннем. Гэта было высокае мастацтва. Тыя мелодыі жывуць ува мне і цяпер, даюць мне сілы жыць. Як хочацца пачуць свой хор зноў, тут, перад смерцю. Тут ёсць царква, ды хор не той, што быў у мяне, у цябе. Памылкай называць спяванне малітоўных мелодый Бартнянскага ці Шапэна я не магу. Ты ж быў вельмі адданы рэлігіі, у царкве, калі спяваў, у цябе быў выразны малітоўны настрой. Гэта я спяваў як артыст, без выразнага адчування малітвы. Тут мы з табой былі розныя, хоць справу рабілі адну, людзям патрэбную. Я шмат чытаў атэістаў, Дастаеўскага і Талстога, якіх ты любіш, і знаходзіў, што нават яны ў сваіх атэістычных поглядах хісталіся. Тое самае адбывалася з Генрыхам Гейнэ. Спрэчак з рэлігіяй нават яны, вялікія духоўнікі, не вытрымлівалі. Разам з тым у малітоўным спяванні я не з усім пагаджаўся. Не мог, скажам, прыняць такое: "Блажэн, іжэ імет і разбіет младзенцы своя аб камень, алілуя". Мелодыя велічная, а сэнс — варварства, узнесенае да святасці. У мяне ў Жэліўе быў поп з вышэйшай адукацыяй, які па-свойму верыў і па-свойму адмаўляў тое, з чым не пагаджаўся. Калі я яму пад Раство Хрыстова тлумачыў, што чытаць і спяваць (дзяка ў нас тады не было), ён адказваў: "Манахі за гатовай крупеняю лухту змалолі, а мы на марозе павінны іхнюю лухту спяваць". І скараціў тэкст амаль у тры разы. Ён глыбока верыў у Бога, але не адмаўляў і спірытызм. Я перапісваўся з вядомым рускім спірытам Быкавым, які пазней зрабіўся святаром і напісаў кнігу "Спірытызм перад судом навукі, грамадства і рэлігіі". І ён мяне не пераканаў. Ён у той час ужо адмаўляў спірытызм, але там, дзе доказаў не знаходзіў, спасылаўся на д'ябла. Я чытаў і смяяўся. Гэта хіба навука? Ці гэта вера? Быкаў паверыў у навуку. Але я ў яе веру мала. Яна, вядома, шмат дае на часовую патрэбу грамадства, але не рухае грамадства ў яго развіцці, не ўдасканальвае ў галоўным — духоўным. Чалавеку, каб развівацца, удасканальвацца, патрэбны вялікі патэнцыял духоўнасці. Такое будаўніцтва навуцы не па сілах".

Вунь з кім і з чым размаўляў і спрачаўся вясковы настаўнік з Васькавіч, сталінскі вязень з "адбітымі ныркамі і селязёнкаю" ў лагерных катоўнях, з Талстым і Дастаеўскім, Бартнянскім і Шапэнам, з рэлігіяй і навукай, з вялікімі адчуваў сябе як ім раўня, ні перад кім не прыніжаючыся, дзе захапляючыся імі, а дзе іх адмаўляючы, дазваляючы сабе быць з імі нават іранічным, і духоўнасць адстойваў як адзіны шлях развіцця чалавека і грамадства.

ЛІСТ ПЯТЫ

"Дарагі Халімон Сяргеевіч! Дарагая Ганна Анісімаўна! Дзякуй вам за пасылку, за беларускае сала. У нас тут сала днём з агнём не знойдзеш. Трымаю кавалачак і есці баюся, пакуль ім не надыхаюся. Як вы ўгадалі, чым мяне можна яшчэ парадаваць. Дзякуй вам.

Маё жыццё скончана. Баюся, што гэты мой ліст апошні. Але ты, Халімон, мне пішы, нам трэба яшчэ пажыць, яшчэ я не закончыў пісаць кнігу "Канец свету" на матэрыяле маіх назіранняў за жыццём тайгі, якія я тут вёў дзясяткі гадоў, будучы паляўнічым. Я бачыў, як мяняецца тайга, яе жывёльны і раслінны свет, нетры, паветраная абалонка, як нішчацца спрадвечныя і неабходныя сувязі арганічнага свету, як таюць яго энергія і трываласць. Пра гэта магу расказваць бясконца на прыкладах з жыцця вавёркі, собаля, расамахі, мядзведзя, горнага арла, воўка, нетраў тайгі. Мае назіранні паказваюць, што праз дзвесце гадоў паўночныя лясы знікнуць, а новыя тут ужо не вырастуць ва ўмовах цяперашняй цывілізацыі і дэградацыі. Там, дзе яны знікаюць, з'яўляюцца балоты, вырастаюць хмызнякі, пустазелле. Бароў не будзе, а гэта азначае, што не будзе звера, гэта ўсіх нас катастрафічна наблізіць да смерці. Тут, у тайзе, я бачу будучыню машын, энергетыкі і металургіі, духоўна спустошаны народ. З'явяцца сурагатныя віды жывёл і раслін, якія засмецяць зямлю, і ў тым смецці народзіцца сурагатны чалавек, такое самае пустазелле, які паступова будзе выраджацца і сажрэ ўсё жывое вакол сябе. Віды, якія дагэтуль на зямлі, знішчаць і жыццядайную абалонку вакол зямлі, потым і космас, энергія якога вельмі нетрывалая, ранімая, хоць і дасканалая. Космас трэба ратаваць ад чалавека. Я бачу два шляхі яго ратунку. Першы — духоўнае выратаванне чалавецтва. Другі — смерць чалавецтва. Наша жыццё, мінулае і сённяшняе, даказвае, што першы шлях мала рэальны. Прымітыўная свядомасць чалавека заўсёды будзе надаваць прыярытэты крытэрыям матэрыяльным, спажывецкім, і недаацэньваць крытэрыі духоўныя. Каб адбылося наадварот, трэба ў адваротны бок павярнуць людскія мазгі, а гэта не адбудзецца. Ад крэтынаў нараджаюцца крэтыны, а мудрацоў няма, з тых, хто рабіў рэвалюцыю, ніводнага, мудрыя людзі, як твае дзяды Марцін ды Іван, нараджаюцца і жывуць там, дзе ўзыходзіць і выспявае хлебны колас, а там сёння пануюць рэвалюцыянеры, мудрыя людзі або перадушаны, або самі пакідаюць гэты вар'яцкі свет.

А цяпер, Халімон, хачу здзівіць цябе двума апавяданнямі. Першае будзе пра тое, як я, калі адбыў свае лагеры і тут застаўся высланым, быў яшчэ дужы і паляваў на звера, аднойчы трапіў у абдымкі мядзведзю, ды не абы-якому, а самаму жахліваму, гарбачу, якога нават і Брэм не ведаў. А другое — як я паляваў на расамаху..."

Але наймацней мяне здзівіў і парадаваў іншы ліст

ЛІСТ ШОСТЫ

"Цяпер нам з табой, Халімон, трэба было б мець ранейшую маладую сілу. Пачынаецца рашучы час у жыцці зямлі і космасу".

Аптымізм гулагаўца Максіма не сканаў?

Гэтак піша, вядома, не стопрацэнтны аптыміст, якім быў, але і песіміст яшчэ не стопрацэнтны. Пакутуе, але за жыццё трымаецца чэпка. Гэта і мама заўважыла: "Паміраў, а жыць хацеў".

"Клімат у нас на Вішары суровы, маразы зімой даходзяць і да 50 градусаў, бо шмат каменю, горы скальныя, адгалінаванні Уральскага хрыбта. У лесе, ідучы па следзе звера, я не аднойчы сустракаў людскія шкілеты. Гінуць, бывае, замярзаюць уцекачы з няволі, а то і паляўнічыя. Бывае, што чалавек ідзе ў блізкі лес па ягады, грыбы, але зойдзе туды, адкуль не знаходзіць выйсця і не вяртаецца. Горы невялікія, але скальныя, атожылкі Уральскага хрыбта. Гэткі Ветлан у нас на Вішары, скала з вады, ракі, тырчыць у неба на дзясяткі метраў, пад ёй вада глыбокая, аж чорная. Скала Д'ябал, тут называюць. З аднаго боку ад яе лес, там можна на скалу ўзысці, але ўзыходзяць толькі тыя, каму ўжо няма ахвоты жыць, бо, кажуць, там, на вяршыні, пануе сіла, якая адтуль дарогі не дае, толькі са скалы ў прорву вады, узяўшы на грудзі камень. Было і са мною, што жыць не захацеў, падаўся з мехам і вяроўкай на Ветлан. Але ўратавала хворая нага, правая. То валаклася за левай, а то, ужо высака, ужо на гары, падкасілася, і я зваліўся, галавой аб камень, прытомнасць страціў. Ачомаўся ноччу: дзе гэта я? Пад галавою трымаю камень у руках, урослы ў зямлю, мокры, коўзкі, у крыві, а зверху, нада мною, неба чорнае. Успомніў, куды ішоў, паспрабаваў падняцца, і зноў аб камень галавой. Другі раз апрытомнеў, як ужо світала. Увесь калачуся, замёрз, хоць было лета, падняцца не магу, бо правая як аднялася зусім, адна нага мяне не падымае, і кроў усюды, як абліты. На бок лёг, пакаціўся. Пакуль з гары скаціўся, сілы мяне пакінулі. Ці доўга пад гарой ляжаў і хто знайшоў, не памятаю. Прыйшоў да памяці ўжо дома, у сваім ложку..."

Гару Максім згадае і далей у лісце:

"Ужо я на гары. А ты, Халімон, яшчэ пажыві. Абодвум, усім нам туды нельга".

Хто — усе?.. Іван, Марцін, Сяргей, мой бацька, сам ён — Максім. А калі жыць Халімону, то навошта? Максім дае кірунак:

"Пішы сямейную хроніку. Я пішу. Ужо ёсць тысяча пяцьсот старонак свайго мужыцкага роду. Тут ратунак зямлі і космасу. У радаводзе нашым, падобным на радавод усяго чалавецтва. Радавод верне людзям памяць, адказнасць за свой род, за гістарычнае мінулае, за шлях, якім ён ідзе, і гэта верне згубленую душу, духоўнасць. Тут ёсць надзея, што зямля і космас не загінуць".

Дзіўныя нечаканыя супадзенні: Максім Ладошкін і Максім Гарэцкі: землякі-суседзі з пладаноснай амсціслаўска-чавускай нівы, абодва з моцных сялянскіх родаў-абшчын, настаўнікі па адукацыі і прыродным таленце, абодва прайшлі праз сталінскія лагеры, абода там знайшлі аднолькавае выйсце для сябе і ўсіх: пісаць хроніку мужыцкага роду як адвечны духоўны шлях. З іх кожны сваю задуму змог рэалізаваць па-рознаму, бо ў кожнага былі свае магчымасці, умовы. Але не гэта самае цікавае, а тое, што, адзін аднаго не ведаючы, адзін у Вішары, другі ў ледзь не суседняй Вятцы, на адным геаграфічным мерыдыяне, убачылі для беларусаў адзін і той жа шлях ратунку: я і мой род, мой род і я, усе мы разам — наш каўчэг ратунку. І абодва на давялі задуму да канца: абодвух спыніла сталінская мяжа.

Якая дзіўная паралельная, у адным напрамку, хада!

Максім Гарэцкі: "Жаніўся Паўлюк Ваявода. Памерла Мар'ічка (2-я), радзіўся Раман. Нарадзіўся ў Стахвана і Ганны сын Раман".

Максім Ладошкін: "Ты, Халімон, нарадзіўся ад Сяргея, а Сяргей ад Марціна, а Марцін ад Івана, твайго прадзеда..."

Пра "Камароўскую хроніку" Максім васькавіцкі не ведаў. І не было ў яго ніякай пуцяводнай?.. Была — Біблія. Яе ён, як настаўнік царкоўна-прыходскай школы, ведаў выдатна.

"І благаславіў Бог Ноя і сыноў яго і сказаў ім: пладзіцеся, і памнажайцеся, і засяляйце зямлю.

Сыны Іяфета былі: Гамер, Магог, Мадай, Іаван...

Сыны Гамера былі: Аскеназ, Рыфат, Фагарма. Сыны Іавана..."

За сямю пячаткамі хаваліся ад людзей Біблія, "Камароўская хроніка", "Хроніка мужыцкага роду" дзеда Максіма. Чырвоны трон не дазваляў чалавеку ведаць свой радавод, адбіваў гістарычную памяць, засмечваў яе хлуснёй, каб у чырвонапрыстольнага раба не ўзнікала адчування, што ён — галінка з дрэва-роду, што на гэтым дрэве ёсць і старэйшыя галінкі — Іваны, Марціны, Сяргеі, Халімоны, — ёсць дзяды і прадзеды, што толькі разам усе — дрэва, яго жывая пладаносная крона, якую трэба ведаць і берагчы ад усіх хвароб і бед, бо на ёй яшчэ шмат вырасці павінна маладых галінак.

Бяжыць час. Прыходзяць і адыходзяць людзі. Час мяняе людзей, а людзі мяняюць час. Новы час вярнуў нам Біблію. Прыйшоў і час, які вярнуў нам Максіма Гарэцкага і яго "Камароўскую хроніку". А я чакаю, калі, нарэшце, прыйдзе да мяне і "Хроніка мужыцкага роду" майго дзеда Максіма. Ці трэба яе шукаць, мне да яе ісці?

Неяк за вячэрай, п'ючы гарбату, мама не гэтак, як заўсёды, надта дапытліва з-за кубка мне пазірала ў вочы, і я, гэта заўважыўшы, адчуўшы, што ёй ахвота ад мяне пачуць, сказаў якраз пра тое, але зусім не так, як ёй хацелася:

— Мне трэба ехаць на Вішару.

Яна адразу пазмрачнела, устрывожылася:

— Цябе там хто чакае?

— Не хто, дык што. Трэба шукаць хроніку дзеда Максіма. Ты з яго лістоў ведаеш пра яе? Тысяча пяцьсот старонак жыцця свайго сялянскага роду напісана, а дзе яны, тыя старонкі?..

— Яны цябе там чакаюць?

— А што?.. А раптам?..

— Няма ўжо Максіма, а без яго ты іх не знойдзеш.

— І ёсць іншая думка: напісанае застаецца.

Мама ведала маю ўпартую натуру, усхапілася, нібы я ўжо ехаў на край зямлі:

— Гэта падумаць толькі... Дзе тая Вішара? Дзядоў з цябе тут мала? Вунь бацька мой, Анісім... Пакуль я жывая...

І дзень прыйшоў, калі я ўспомніў яе той абяцанак. Яна сядзела на сонейку пад хатнім акном, трымала ў руках драпачок. Я падышоў, сеў з ёю побач на лавачку, спытаў адразу пра Анісіма:

— Твой бацька адкуль родам? Калі чэрыкаўскі, дык жа былі ў яго тут бацькі, браты ці сёстры?

— А я не ведаю. Не помню, каб хто тут яшчэ быў, Шаблоўскі. Адна наша сям'я — Шаблоўскія. І ў вёсках, вакол Чэрыкава, няма. Можа, адкуль прыехаў. І ён, і брат яго Станіслаў.

— Але жаніўся бацька тут?

— У князя Абаленскага была кухарка, сялянка з Вепрына, а ў яе, гэта ўжо ў бабулі мае, была дачка Аніска. Ну, бацька ў князя ў палацы працаваў, узяў Аніску, вянчаліся ў Крычаве, у царкве Міколы Угодніка.

— А хто бацька Аніскі?

Тут мама ўсміхнулася, замоўкла, скасіла вокам на мяне.

— А ты не ведаеш?

Была тут таямніца ў Шаблоўскіх, якую мама ніколі не казала мне, але я чуў ад сваіх стрыечных, сястры і брата, што нарадзілася Аніска ад князя Абаленскага, які ўпадабаў у Горках кухарку свайго бацькі. Яшчэ быў малады, пад афіцэрскімі пагонамі.

— Ведаю. Але... Гэта праўда, што твая мама была ад князя?

— Як ведаеш, дык што ў мяне пытаеш?..

Тым летам я паляцеў у Перм, каб ужо адтуль па Каме, Вішары даплысці да барака, у якім жыў і памёр амаль сорак гадоў таму Максім Ладошкін.

ФУТБОЛ

Суарэс бывае кусlівым...

На чэмпіянаце свету па футболе адны ігракі кусаюцца, другім кіраўніцтва краіны дасылае самалётам 3 мільёны долараў, а Бразілія жыве і дыхае футболам.

Бразілія ўжо больш за два тыдні знаходзіцца на футбольнай хвалі. Вуліцы гарадоў афарбаваны ў жоўта-зялёныя колеры, па ўсёй краіне, калі гуляе зборная Бразіліі, скарочаны дзень. З 12 гадзін там ужо ніхто не працуе, установы зачыняюцца, і ўсе спяшаюцца па дамах, каб пагалядзець футбол дома ці на вуліцы. Нават дробныя крамы і супермаркеты не абслугоўваюць пакупнікоў падчас гульні.

А само першынство ўжо прайшло першы групавы этап. За гэты час балельшчыкі ўбачылі не толькі шмат прыгожых галоў, інтрыгі і непрадказальныя вынікі, але і сталі сведкамі чарговых скандалаў *(а як жа без іх?! —* **Аўт.**).

Калі пасля футбольнага чэмпіянату свету-2006 галоўнай тэмай мундзіялю стаў удар галавой француза Зідана італьянцу Матэрацы, то зараз яшчэ доўга будуць успамінаць "героя" матча Уругвай—Італія **Луіса Суарэса,** які падчас гульні ўкусіў за плячо зноў-такі італьянца **Джорджа К'яліні.**

Дарэчы, уругвайскі нападаючы, які выступае за "Ліверпуль", ужо быў дыскваліфікаваны на 10 матчаў за ўкус абаронцы лонданскага "Чэлсі" Браніслава Іванавіча, а асобныя букмекеры перад гульнёй Уругвай—Італія нават прымалі стаўкі на тое, укусіць кагосьці Суарэс альбо не. Грызануў-такі!

Уругваец дыскваліфікаваны на 4 месяцы, і гэта, безумоўна, вялізная страта для зборнай, якая выйшла ў плэй-оф.

А вось учарашні матч Партугалія—Гана наогул мог не адбыцца, бо футбалісты Ганы паабяцалі байкатаваць гульню, калі не атрымаюць абяцаных прэміяльных. І што б вы думалі?! Ураду краіны прыйшлося мабілізавацца, і 3 мільёны долараў наяўнымі былі тэрмінова адпраўлены ў Бразілію чартарным авіярэйсам!

Што датычыцца непасрэдна футбола, то на сённяшні дзень вядома, што ў 1/8 фіналу першынства згуляюць:

28 чэрвеня (субота)

Бразілія—Чылі (19.00, час беларускі)
Калумбія—Уругвай (23.00)

29 чэрвеня (нядзеля)

Галандыя—Мексіка (19.00)
Коста-Рыка—Грэцыя (23.00)

30 чэрвеня (панядзелак)

Францыя—Нігерыя (19.00)

1 ліпеня (аўторак)

Аргенціна—Швецарыя (19.00).

Алесь СІВЫ.

P.S. *Учора позна ўвечары сталі вядомы апошнія чатыры зборныя, якія выйшлі ў 1/8 фіналу.*

ПОНЕДЕЛЬНИК, 30 ИЮНЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 01.25 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 01.05 "Зона Х".
09.10 "Главный эфир".
10.00 "Клуб редакторов".
10.55 "Звездная жизнь".
12.10 "Моя правда".
13.15 "Эгоист". Худ.фильм.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Полет фантазии". Худ.фильм.
17.20 "Наши".
17.35 "Белорусское "Времечко".
19.20 "Арена".
19.55 "Форум".
21.00 "Панорама".
22.10 "Они пели за родину". Док.цикл.
22.50 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Прямая трансляция.
00.55 "Актуальное интервью".
01.40 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 10.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 17.15 "Нож в облаках". Сериал.
10.35 "Разведка". Сериал.
11.45 "Садко". Худ.фильм.
13.10 "Два с половиной повара. Открытая кухня".
13.34 "Мой домашний динозавр". Худ.фильм.
15.50 "Перезагрузка".
16.30 "Под грифом "Известные".
18.20 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
18.50 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Прямая трансляция.
20.55 "Азбука хорошего самочувствия".
21.25 "КЕНО".
21.35, 22.55 "Универ. Новая общага". Сериал.
22.10 "Время футбола. Рио-2014".
22.30 "Реальные пацаны". Сериал.
00.30 Теннис. Уимблдон.

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 13.40, 16.55, 21.05, 00.00 "Калейдаскоп".
08.10, 13.50, 17.05, 00.10 "Сімвалы эпохі".
08.25, 14.05, 17.20, 00.25 "Галасы з мінулага".
08.30 "Гутаперчавы хлопчык". Маст.фільм.
09.45, 11.50, 14.40, 18.10 "Размаўляем па-беларуску".
09.50, 22.00 "Аперацыя "Багратыён".
10.20 "Ясь і Яніна". Маст.фільм.
11.25, 23.30 "Святло далёкай зоркі".
11.55 "На біс!".
14.10 "Дакрананне".
14.45 "Плошча мастацтваў".
15.15 "Беларускі космас".
15.45 "Скарбніца Гомельшчыны".
16.10 "Мая настаўніца Айша".
16.30 "Фабрыка цудаў".
17.30 "Містыка ўлады".
18.00 "Жыццё Тураўскага луга".
18.15 "Леанард Бернстайн. Роздум".
19.10 "Няскончаная п'еса для механічнага піяніна". Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.15 "Снайпер. Зброя помсты". Серыял.
22.30 "Пышка". Маст.фільм.

Беларусь 5

08.10, 12.30 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
08.40, 10.35, 01.00, 02.55 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала.
13.00 Футбол. Чемпионат Беларуси. ФК "Минск" - "Динамо" (Мн).
15.00, 23.00 Теннис. Уимблдон.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Контуры".
10.05 "Жить здорово!".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.05 "Они и мы".
13.10 "Время обедать!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Смешное и еще смешнее".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Обратный отсчет".
18.55 "Жди меня".
20.00 "Время".
21.05 "Позиция".
22.05 "Война машин. ИЛ-2. Черная смерть".
22.40 "В раю, как в ловушке". Худ.фильм.
00.40 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.55 "Погода на неделю".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 22.50 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.10 "Российская история отравлений. Царские хроники".
16.10 "Завтра не умрет никогда".
17.40 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.40 "Пока станица спит". Сериал.
21.00 "Тайны следствия-13". Сериал.
23.50 "Звездные войны Владимира Челомея".
00.35 "Лектор". Сериал.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "Спасатели".
08.40 "До суда".
09.35, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.25 "Сегодня".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.15 "Прокурорская проверка".
15.15 "Готовим".
15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.35 "Глухарь. Продолжение". Сериал.
20.00 "Шеф-2". Сериал.
21.40 "Пляж". Сериал.
23.55 "Топтуны". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
08.30 "Неделя".
09.45 "Большой завтрак".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.40 "Такова судьба".
12.25 "Афромосквич". Сериал.
12.55 "Большой город".
13.50 "Звездный ринг".
14.50 "Другая страна".
16.20 "Наше дело".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Мои прекрасные...".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Смерти вопреки". Худ.фильм.
22.05 "Смотреть всем!".
23.00 "Военная тайна".

Мир

05.00 "180 минут на завтрак".
08.15 "Генеральская внучка". Сериал.
09.55, 01.15 "Доживем до понедельника". Худ.фильм.
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.20 "Шальной ангел". Сериал.
14.10 "Тайные знаки".
15.20, 00.00 "Слово за слово".
16.10 "Стройбатя". Сериал.
18.20, 03.15 "Журов". Сериал.
21.20 "Заза". Худ.фильм.
23.10 "Беларусь сегодня".
23.35 "Партизанский край".
00.50 "Общий интерес".

Белсат

07.00, 19.15 "Размовы эксперта".
07.15 "Зона "Свабоды".
07.50 "Людскія справы".
08.20 "Чаму дэмакратыя? "У пашуках Гандзі".
09.15 "Я — сын забойцы". Дак.фільм.
10.10 "Невядомая Беларусь": "Як пошуг маланкі". Рэпартаж.
10.45, 21.25 "Гётэ!". Маст.фільм.
17.00 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
17.35 "Джынсы, планета ў сінім". Дак.фільм.
18.30 "Моўнік".
18.40 "Англійская для дзяцей".
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 21.00, 00.10 "Аб'ектыў".
19.05 "Назад у будучыню".
19.30 "Побач з намі".
19.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
23.10 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

28 чэрвеня — 6 ліпеня

Магілёўскі палац культуры вобласці
9 ліпеня— "Хор Турецкого".

Канцэрты

29 — ГА "Федэрацыя "Стрыт Варкаўт" на спецыяльна арганізаванай пляцоўцы каля Палаца спорту ў Мінску правядзе адкрытыя спаборніцтвы па варкаўце "Street Workout Minsk 2014".

Спартыўны комплекс "Бабруйск-Арэна" (Магілёў)

3, 5 — Міжнародны фестываль народнай творчасці "Вянок Дружбы 2014".

4 — Канцэрт **Паліны Гагарынай**.

Аграсядзіба "Вайцюшкі" *(Гродзенская вобласць, вёска Васілевічы)*

6, 7 — Свята ***"Купалле на Нёмане".***

Гаспадар сядзібы музыкант **Зміцер Вайцюшкевіч** чакае гасцей увечары ў пятніцу, 4-га: у гэты дзень госці могуць разбіць намёты, адпачываць і купацца ў Нёмане. У нядзелю ж на рацэ адбудзецца традыцыйны купальскі абрад.

"6 ліпеня а 21 гадзіне будзе шэсце на Нёман, будзем пускаць колы, запальваць вогнішчы і скакаць праз іх пад купальскія песні ад гурта Guda. А пасля ўжо на тэрыторыі "Вайцюшкоў" пад кіраўніцтвам дзяўчат з "Гуды" чакаюцца танцы да ўпаду: ад старажытных да больш сучасных", — пералічвае купальскія забавы Зміцер Вайцюшкевіч.

Магілёўскі палац культуры вобласці

9 — "Хор Турецкого".

ВТОРНИК, 1 ИЮЛЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 01.40 "Зона Х".
09.10, 23.55 "Диверсант". Сериал.
11.00, 20.00 "На пути к сердцу". Сериал.
12.10 "Мистические истории".
13.10 "Сердце Марии". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "След". Сериал.
16.30 "Семейные мелодрамы".
17.35 "Белорусское "Времечко".
19.20, 02.00 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
22.45 "Они пели за родину". Док.цикл.
22.15 Торжественное собрание и концерт мастеров искусств Беларуси и России, посвященные 70-й годовщине освобождения Республики Беларусь от немецко-фашистских захватчиков.
02.20 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 17.15 "Тени прошлого". Сериал.
10.05 "Белорусская кухня".
10.45 "Разведка". Сериал.
11.50 "Три золотых волоса". Худ.фильм.
13.15, 23.35 "Реальные пацаны". Сериал.
14215, 21.35, 22.55 "Универ. Новая общага". Сериал.
15.30 "Выше крыши".
16.05 "Суперинтуиция. Любовь".
18.20 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
18.50 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Прямая трансляция.
20.55 "Азбука хорошего самочувствия".
21.25 "КЕНО".
22.10 "Время футбола. Рио-2014".
23.20 "Хочу в телевизор!".
00.35 Теннис. Уимблдон.

Беларусь 3

07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.55, 14.55, 17.05, 21.05, 00.30 "Калейдаскоп".
08.10, 13.05, 15.05, 17.15, 00.40 "Сімвалы эпохі".
08.25 "Няскончаная п'еса для механічнага піяніна". Маст.фільм.
10.05, 22.00 "Аперацыя "Багратыён".
10.30, 21.15 "Снайпер. Зброя помсты". Серыял.
11.15, 00.05 "Святло далёкай зоркі".
11.45, 14.00, 16.15, 18.40 "Размаўляем па-беларуску".
11.50 "Пышка". Маст.фільм.
13.20 "Валерый Раеўскі. P.S.".
13.45 "Жывая вада".
14.05 "Георгій Жукаў. Вайна і мір маршала Перамогі".
14.40 "Росчырк часу".
15.20 "Плошча мастацтваў".
15.45 "Фабрыка цудаў".
16.20 "Музеум".
16.35 "Скарбніца Міншчыны".
17.30 "Карані".
17.55 "Госць". Маст.фільм.
18.30 "Палескі пачастунак".
18.50 "...І кружыцца планета Куляшова".
19.15 "Вызваленне". Серыял.
20.45 "Калыханка".
22.25 "Русская гульня". Маст.фільм.

Беларусь 5

08.10, 12.40 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
08.45, 10.40, 22.50, 01.00 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала.
13.10 Автоспорт. Чемпионат Беларуси по дрифтингу. Второй этап.
14.20 "Спорт-кадр".
14.55, 19.00 Теннис. Уимблдон. Женщины. Одиночный разряд. 1/4 финала. Прямая трансляция.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.05 "Они и мы".
13.10 "Время обедать!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Смешное и еще смешнее".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Деффчонки". Сериал.
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Паршивые овцы". Сериал.
23.05 "Где угодно, только не здесь". Худ.фильм.
01.05 "Ночные новости.

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 22.50 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.10 "Российская история отравлений. Царские хроники".
16.10 "Завтра не умрет никогда".
17.40 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.40 "Пока станица спит". Сериал.
21.00 "Тайны следствия-13". Сериал.
23.50 "Специальный корреспондент".
00.45 "Лектор". Сериал.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "Спасатели".
08.40 "До суда".
09.30, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.25 "Сегодня".
11.50 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.15 "Прокурорская проверка".
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.35 "Глухарь. Продолжение". Сериал.
20.00 "Шеф-2". Сериал.
21.40 "Пляж". Сериал.
23.55 "Топтуны". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
08.55 "Документальный спецпроект".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
12.30 "Афромосквич". Сериал.
13.00 "Центральный регион".
13.50 "Любовь: инструкция по применению". Худ.фильм.
16.10 "Дальние родственники".
16.50 "Следаки". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Тони Ардзенто". Худ.фильм.
22.10 "Смотреть всем!".
23.00 "Умнее не придумаешь".
23.50 "Автопанорама".
00.15 "Бандит". Худ.фильм.

Мир

05.00 "180 минут на завтрак".
08.15 "Генеральская внучка". Сериал.
10.00, 00.50 "Ты помнишь". Худ.фильм.
11.30 "Сделано в СССР".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.20 "Шальной ангел". Сериал.
14.10 "Тайные знаки".
15.20, 00.00 "Слово за слово".
16.10 "Стройбатя". Сериал.
18.20, 02.20 "Журов". Сериал.
21.20 "Желтый карлик". Худ.фильм.
23.10 "Союзники".
23.35 "Партизанский край".

Белсат

07.00, 23.00 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
07.55, 19.00, 21.00, 00.00 "Аб'ектыў".
08.25 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
08.50 "Размовы эксперта".
09.05 "Побач з намі".
09.25, 19.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
09.35, 17.45 "Mad Men. Утрапёныя". Серыял.
10.20, 19.05 "Назад у будучыню".
10.30 "Сага старадаўняй пушчы". Дак.серыял.
11.20 "Прыстань". Серыял.
17.00 "Басанож па свеце".
17.30 "Над Нёмнам".
18.30 "Моўнік".
18.40 "Англійская для дзяцей".
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.15 "Аўтастопам па Беларусі: падарожжы па Палессі".
19.35 "Без рэтушы". "Жыццё апазіцыянера ў правінцыі". Рэпартаж.
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
21.25 "Маю права".
21.45 "Свіцязь, горад на дне возера". Дак.фільм.
22.15 "Лонданцы". Серыял.

СРЕДА, 2 ИЮЛЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.35 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 00.20 "Зона Х".
09.10, 22.20 "Диверсант". Сериал.
11.05, 20.00 "На пути к сердцу". Сериал.
12.10 "Мистические истории".
13.10 "Сердце Марии". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "След". Сериал.
16.25 "Семейные мелодрамы".
17.35 "Белорусское "Времечко".
19.20 "Специальный репортаж".
21.00 "Панорама".
21.45 "Они пели за родину". Док.цикл.
00.05 "Актуальное интервью".
01.45 "День спорта".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Тени прошлого". Сериал.
10.05 "Белорусская кухня".
10.40 "Разведка". Сериал.
11.35 "Суперинтуиция. Любовь".
12.40 "Мозговой штурм".
13.10 "Реальные пацаны". Сериал.
14.20 "Универ. Новая общага". Сериал.
12.25 "Репортер".
16.15 "Аты-баты, шли солдаты...". Худ.фильм.
18.55, 21.35 "Привет от "катюши". Худ.фильм.
20.50 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
21.25 "Спортлото 5 из 36".
21.30 "КЕНО".
23.30 "Хочу в телевизор!".
23.35 Теннис. Уимблдон.

Беларусь 3

07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 13.15, 14.55, 16.55, 21.05, 00.10 "Калейдаскоп".
08.10, 13.25, 15.05, 17.05, 00.20 "Сімвалы эпохі".
08.25, 19.20 "Вызваленне". Серыял.
09.55, 22.05 "Аперацыя "Баграціён".
10.20, 21.15 "Снайпер. Зброя помсты". Серыял.
11.05, 23.45 "Святло далёкай зоркі".
11.30, 14.20, 18.45 "Размаўляем па-беларуску".
11.40 "Руская гульня". Маст.фільм.
13.40 "Плошча мастацтва".
14.05 "Сямейны альбом".
14.25 "Шамбала".
15.20 "Шклоўскі афорт".
15.45 "Росчырк часу".
16.00 "Цуды прыроды".
16.3 "Збянтэжаны Саўка". Маст.ф.
17.20 "Драўляны народ".
17.50 "Наша спадчына".
18.20 "Знакі лёсу. Віктар Казько".
18.50 "Скарбніца Брэстчыны".
20.45 "Калыханка".
22.35 "Саша-Сашачка". Маст.ф.

Беларусь 5

08.05, 12.50 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
08.30 "Спорт-кадр".
09.00, 1055 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала.
13.15 Гандбол. Чемпионат мира-2015. Плей-офф. Беларусь—Черногория.
15.00, 17.30, 20.00 Теннис. Уимблдон. Мужчины. Одиночный разряд. 1/4 финала. Прямая трансляция.
17.15 "Козел про футбол".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.05 "Они и мы".
13.10 "Время обедать!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Смешное и еще смешнее".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Деффчонки". Сериал.
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Паршивые овцы". Сериал.
23.05 "Прелюдия к поцелую". Худ.фильм.
01.00 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 22.35 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.10 "Характер и болезни. Кто кого?".
16.10 "Завтра не умрет никогда".
17.40 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.40 "Пока станица спит". Сериал.
20.55 "Таны следствия-13". Сериал.
22.45 "Охотники за ураном. Красноярское дело геологов".
23.40 "Эволюция будущего".
00.35 "Лектор". Сериал.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "Спасатели".
08.40 "До суда".
09.30, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.25 "Сегодня".
11.50 "Суд присяжных".
13.20 Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.15 "Прокурорская проверка".
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.35 "Глухарь. Продолжение". Сериал.
20.00 "Шеф-2". Сериал.
21.40 "Пляж". Сериал.
23.55 "Топтуны". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
08.55, 22.10 "Смотреть всем!".
09.10 "Документальный спецпроект".
10.05 "Автопанорама".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
12.30 "Афромосквич". Сериал.
13.00 "Минск и минчане".
13.50 "Тони Ардзенто". Худ.фильм.
15.45 "Не ври мне!". Сериал.
16.50 "Следаки". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Призраки бывших подружек". Худ.фильм.
23.00 "Секретные территории".
23.55 "Добро пожаловаться".
00.15 "Таинственная река". Худ.фильм.

Мир

05.00 "180 минут на завтрак".
08.15 "Генеральская внучка". Сериал.
10.00 "Исчезновение". Худ.фильм.
11.30, 23.30 "Партизанский край".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.20 "Шальной ангел". Сериал.
14.10 "Тайные знаки".
15.20 "Слово за слово".
16.10 "Стройбатя". Сериал.
18.20, 02.55 "Журов-2". Сериал.
21.20 "Жила-была любовь". Худ.фильм.
23.00 "Секретные материалы".
23.55 "Жду и надеюсь". Худ.фильм.
02.25 "Спальный район". Сериал.

Белсат

07.00, 23.25 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.00, 19.00, 21.00, 00.25"Аб'ектыў".
08.25 "Маю права".
08.45 "Аўтастопам па Беларусі": шляхецкія маёнткі".
09.00, 19.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
09.10 "Басанож па свеце".
09.35, 19.05 "Назад у будучыню".
09.50 "Дом ля поплаву". Серыял.
10.35 "Свіцязь, горад на дне возера". Дак.фільм.
11.00 "Лонданцы". Серыял.
17.00 "Паляванне на дзівосы".
17.20 "Пераемнікі". Дак.цыкл.
17.45 "Глыбокая вада". Серыял.
18.30 "Моўнік".
18.40 "Англійская для дзяцей".
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.15 "54%".
19.35 "Апантаныя-2". Дак.цыкл.
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
21.25 "Людскія справы".
21.55 "Мінскае падполле. Героі і мярзотнікі". Дак.фільм.
22.35 "Кар'ера Нікодэма Дызмы". Серыял.

ЧЕТВЕРГ, 3 ИЮЛЯ

Беларусь 1

07.25 "В бой идут одни "старики". Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
09.10 "Офицеры". Худ.фильм.
10.55 "Лето волков". Сериал.
17.45 "Подполье. Война внутри войны".
18.15 "Пряники из картошки". Худ.фильм.
20.10 "Они пели за родину". Док.цикл.
20.45 "Панорама".
21.30 Военный парад и театрализованное шествие, посвященные 70-й годовщине освобождения Республики Беларусь от немецко-фашистских захватчиков. Прямая трансляция.
23.00 "Катюша". Голос Победы".
23.30 "Брестская крепость". Худ.фильм.
01.45 "День спорта".

Беларусь 2

07.10, 09.10, 11.20, 14.15, 17.15, 21.05, 23.00 "Дневники белорусского подполья". Док.цикл.
07.35 "Аты-баты, шли солдаты...". Худ.фильм.
09.05, 20.55 "Тэлебарометр".
09.35, 11.45, 14.40, 17.40 "Истребители". Сериал.
21.00 "КЕНО".
21.30 Военный парад и театрализованное шествие, посвященные 70-й годовщине освобождения Республики Беларусь от немецко-фашистских захватчиков. Прямая трансляция.
23.25 Теннис. Уимблдон.

Беларусь 3

07.30, 11.20, 14.15, 21.00, 23.55 "Калейдаскоп".
07.40, 11.30, 14.25, 18.35, 00.05 "Галасы з мінулага".
07.45, 18.40 "Вызваленне". Серыял.
09.10 "Песня мая". Канцэрт Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі "Маладзечна-2014".
10.05 "Паўлінка". Телеспектакль.
11.40, 23.00 "Снайпер. Зброя помсты". Серыял.
12.35 "За нашу Перамогу!".
13.25 "Імя Баграціёна".
14.35 "Сівая легенда". Опера.
16.25 "Хрыстос прызямліўся ў Гародні". Маст.фільм.
17.50 "Сто песень для Беларусі". Канцэрт.
20.45 "Калыханка".
21.10 "Зямля беларуская".
21.30 Ваенны парад і тэатралізаванае шэсце, прысвечаныя 70-й гадавіне вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Прамая трансляцыя.

Беларусь 5

08.05 Пляжный футбол. 1-й этап Евролиги. Польша—Беларусь.
09.20 Пляжный футбол. 1-й этап Евролиги. Швйцария—Беларусь.
10.35 Пляжный футбол. 1-й этап Евролиги. Беларусь—Германия.
11.50 Художественная гимнастика. Этап Кубка мира в Минске. Финалы.
15.00 Теннис. Уимблдон. Женщины. Одиночный разряд. 1/2 финала. Прямая трансляция.
19.00 Теннис. Уимблдон. Мужчины. Парный разряд. 1/2 финала. Прямая трансляция.
21.30 Теннис. Уимблдон.

ОНТ

07.00 "Наше утро".
08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 21.00, 22.50 "Наши новости".
09.05, 11.05 "Иди и смотри". Худ.фильм.
12.10, 13.05, 16.15 "Ангелы войны". Сериал.
16.50 "Города-герои. Минск".
18.15 "Обратный отсчет".
18.50 "Следы апостолов". Худ.фильм.
21.30 Военный парад и театрализованное шествие, посвященные 70-й годовщине освобождения Республики Беларусь от немецко-фашистских захватчиков. Прямая трансляция.
23.00 "Дорогами освободителей". Гала-концерт Республиканской общекультурной акции.

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 00.10 "Новости—Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.35 "Человек будущего. Какими мы станем?".
16.35 "Факты".
17.40 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.40 "Пока станица спит". Сериал.
20.50 "Тайны следствия-13". Сериал.
22.35 "Петр Столыпин. Выстрел в Россию. XX век".
00.20 "Лектор". Сериал.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "Спасатели".
08.40 "До суда".
09.30, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.25 "Сегодня".
11.50 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.15 "Прокурорская проверка".
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.35 "Глухарь. Продолжение". Сериал.
20.00 "Шеф-2". Сериал.
21.40 "Пляж". Сериал.
23.55 "Топтуны". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 23.00 "24 часа".
06.15 "Минщина".
06.25, 07.45, 10.00, 10.45, 13.00, 13.50, 16.00, 20.05, 23.30 "Мы — народ Беларуси!". Телемарафон, посвященный Дню Независимости и 70-летию освобождения Беларуси.
06.40 "Восставший из пепла".
08.05 "Часы остановились в полночь". Худ.фильм.
11.25 "В небе "Ночные ведьмы". Худ.фильм.
14.20 "Белые Росы". Худ.фильм.
17.15 "В августе 44-го". Худ.фильм.
21.05 "Мы любим наш город".
21.30 Военный парад и театрализованное шествие, посвященные 70-й годовщине освобождения Республики Беларусь от немецко-фашистских захватчиков. Прямая трансляция.
00.15 "Черная береза". Худ.фильм.

Мир

05.00 "180 минут на завтрак".
08.15 "Генеральская внучка". Сериал.
10.00, 00.30 "Кадкина всякий знает". Худ.фильм.
11.30 "Диаспоры".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.20 "Если нам судьба...". Сериал.
14.10 "Тайные знаки".
15.20, 23.40 "Слово за слово".
16.10 "Стройбатя". Сериал.
18.20, 03.00 "Журов-2". Сериал.
21.20 "Мы поженимся. В крайнем случае, созвонимся!". Худ.фильм.
22.50 "Преступление и наказание".
23.15 "Партизанский край".
01.55 "Спальный район". Сериал.

Белсат

07.00, 23.25 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.00, 19.00, 21.00, 00.20 "Аб'ектыў".
08.25 "Людскія справы".
08.55 "54%".
09.15, 19.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
09.25, 17.00 "Паляванне на дзівосы".
09.50 "Пераемнікі". Дак.цыкл.
10.05, 17.40 "Глыбокая вада". Серыял.
10.50 "Мінскае падполле. Героі і мярзотнікі". Дак.фільм.
11.25 "Кар'ера Нікодэма Дызмы". Серыял.
17.35 "Апантаныя-2". Дак.цыкл.
18.30 "Моўнік".
18.40 "Англійская для дзяцей".
18.50 "Калыханка для самых маленькіх".
19.05 "Назад у будучыню".
19.20 "Чорным па белым".
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
21.25 "Два на два".
21.55 "Небяспечны архіў. Рэабілітацыя". Дак.фільм.
22.40 "Інстынкт". Серыял.

Народная Воля http://www.nv-online.info
27 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

ПЯТНІЦА, 4 ИЮЛЯ

Беларусь 1

07.20, 09.10 **"Бабушка на сносях"**. Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
11.00 "Моя правда".
12.10 **"Переводчик"**. Сериал.
15.15 "Новости региона".
16.30 "Подполье. Война внутри войны".
17.05 **"Ветер в лицо"**. Сериал.
21.00 "Панорама".
22.10 "Они пели за родину". Док.цикл.
22.50 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Прямая трансляция.
00.55 "День спорта".

Беларусь 2

07.30 **"Истребители"**. Сериал.
10.35, 21.30 "Тэлебарометр".
10.40 **"Легенда №17"**. Худ.фильм.
13.10 "Автобаттл".
13.40 "Два с половиной повара".
14.15 **"Привет от "катюши"**. Сериал.
17.50 "Репортер".
18.50 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция.
20.55 "Реальный мир".
21.25 "КЕНО".
21.35 "Кипяток".
22.00 "Время футбола. Рио-2014".
22.45 **"Обмануть всех"**. Худ.фильм.
00.30 Теннис. Уимблдон.

Беларусь 3

07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 13.10, 16.55, 21.00, 23.40 "Калейдаскоп".
08.10, 13.20, 17.05, 23.50 "Сімвалы эпохі".
08.25 **"Вызваленне"**. Серыял.
10.25 "Імя Баграціёна".
11.20, 23.10 "Святло далёкай зоркі".
11.45, 14.40, 17.45 "Размаўляем па-беларуску".
11.55 **"Снайпер. Зброя помсты"**. Серыял.
12.50 "Чырвоны д'ябал".
13.30 **"Саша-Сашачка"**. Маст.фільм.
14.45 "Разам з "Бяседай". Канцэрт.
15.40 **"Паўлінка"**. Тэлеспектакль.
17.20 "Тысячагадовае Заслаўе".
17.50 "Маладзечна-2012". Рок-опера "Курган" і канцэрт Дзяржаўнага ансамбля танца Беларусі.
19.20 **"Хрыстос прызямліўся ў Гародні"**. Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.10 **"Увесь гэты джаз"**. Маст.фільм.

Беларусь 5

08.10 Волейбол. Чемпионат Европы-2015. Отборочный турнир. Беларусь—Швеция.
11.00 Волейбол. Чемпионат Европы-2015. Отборочный турнир. Дания—Беларусь.
12.45 Волейбол. Чемпионат Европы-2015. Отборочный турнир. Турция—Беларусь.
14.55 Теннис. Уимблдон. Мужчины. Одиночный разряд. 1/2 финала. Прямая трансляция.
21.00 Теннис. Уимблдон. Парный разряд. Женщины. 1/2 финала.
23.00 Теннис. Уимблдон.
01.10, 03.00 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала.

ОНТ

07.00 "Наше утро".
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".
09.05 **"Альпийская баллада"**. Худ.фильм.
10.45 "Государственная граница. Год сорок первый".
13.20 "Государственная граница. За порогом Победы".
16.10 "Мой сын — Андрей Краско".
17.10 **"Матч"**. Худ.фильм.
20.55 "Новости спорта".
21.00 "Точь-в-точь".
23.50 **"Лучшие планы"**. Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Особый случай".
14.30 "О самом главном".
15.30 "Алтайский самородок. Панкратов-Черный".
16.30 "Наука 2.0".
17.40 **"Хозяйка моей судьбы"**. Сериал.
18.40 **"Пока станица спит"**. Сериал.
19.50 "Факты".
20.40 **"Отец поневоле"**. Худ.фильм.
22.25 **"Паутинка бабьего лета"**. Худ.фильм.
00.15 **"Ноль-седьмой" меняет курс"**. Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.10 "Спасатели".
08.40 "До суда".
09.30, 10.20 **"Возвращение Мухтара"**. Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
12.00 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.15 "Прокурорская проверка".
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.35 **"Глухарь. Продолжение"**. Сериал.
20.00 **"Бес"**. Худ.фильм.
21.45 **"Петля"**. Худ.фильм.
23.25 **"Не родись красивым..."**. Худ.фильм.

СТВ

06.00 **"Взрослые дети"**. Худ.фильм.
07.20 **"Белые Росы"**. Худ.фильм.
09.00 **"В августе 44-го"**. Худ.фильм.
11.15 **"Безотцовщина"**. Худ.фильм.
13.00 "Здравствуйте, доктор!"
13.30, 16.30, 19.30 "24 часа".
13.45 **"Старший сын"**. Худ.фильм.
16.10 "Автопанорама".
16.45 **"Безымянная звезда"**. Худ.фильм.
19.00 "Репортерские истории".
20.00 "СТВ-спорт".
20.05 **"Вам — задание"**. Худ.фильм.
21.40 "Тайны мира".
22.40 **"Мстители"**. Худ.фильм.
00.15 "Большая игра".
01.00 "Легенды Ретро FM".

Мир

05.00 "180 минут на завтрак".
08.15 **"Генеральская внучка"**. Сериал.
09.55, 01.35 **"Ключи от неба"**. Худ.фильм.
11.35 "Добро пожаловать".
12.00, 15.00, 18.00 "Новости".
12.20 **"Если нам судьба..."**. Сериал.
14.10 "Тайные знаки".
15.20 "Преступление и наказание".
16.10 **"Стройбатя"**. Сериал.
18.20 **"Казароза"**. Сериал.
21.10 "МосГорСмех".
22.05 "Еще не вместе".
22.40 **"Золотой теленок"**. Худ.фильм.
03.00 "Приключения Македонской".
03.15 **"Частная жизнь Петра Виноградова"**. Худ.фильм.

Белсат

07.00, 23.40 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
07.55, 19.00, 21.00, 00.40 "Аб'ектыў".
08.25 "Два на два".
08.55 "Чорным па белым".
09.20, 19.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
09.35 "Паляванне на дзівосы".
09.55 "Апантаныя-2". Дак.цыкл.
10.05, 19.05 "Назад у будучыню".
10.20 **"Глыбокая вада"**. Серыял.
11.05 "Небяспечны архіў. Разбілітацыя". Дак.фільм.
11.45 **"Інстынкт"**. Серыял.
17.00 "Аўтастопам праз Еўропу: Парыж".
17.15 "Беларусь — адзін верш".
17.25 "Беларуская Амерыка". Рэпартаж.
17.45 **"Прыстань"**. Серыял.
18.25 "Моўнік".
18.35 "Англійская для дзяцей".
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.15 "Зоры не спяць".
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Дзвыс".
20.40 "Размова дня".
21.25 "Форум".
22.10 **"Костка"**. Маст.фільм.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

28 чэрвеня — 6 ліпеня

Тэатры

МІНСК

Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы
29 — "Пінская шляхта".
30 — "Местачковае кабарэ".
1, 2 — "Не мой".
6 — "Пан Тадэвуш".

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі
30, 1 — "Тры Жызэлі".
2 — "Адамавы жарты".

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета
Балетнае лета ў Вялікім
Новы тэатральны праект — фестываль "Балетнае лета ў Вялікім" стартуе 29 чэрвеня. У афішы фестывалю — класічныя і сучасныя пастаноўкі з удзелам зорак сусветнага балета, прэм'ерныя спектаклі Вялікага тэатра Беларусі і спектаклі Грузінскага тэатра оперы і балета імя Паліяшвілі, гастролі якога пройдуць пры ўдзеле знакамітай балерыны сучаснасці народнай артысткі Грузіі і Расіі ***Ніны Ананіяшвілі.***
29 — "Вітовт".
30 — "Лебядзінае возера".
2 — "Дон Кіхот".
4 — Вечар харэаграфіі **Джорджа Баланчына.**
5 — Вечар харэаграфіі **Іржы Кіліяна.**

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М.Горкага
21, 2 — "Пане Коханку".
28 — "Продзелкі Ханумы".
29, 6 — "Уходил супруг от супруги".
1 — "Пойманный сетью".
4 — "Интимная комедия".
5 — "Идеальный муж".

Тэатр-студыя кінаакцёра
28, 1, 2 — "Как выходят в люди, или На всякого мудреца довольно простоты".
4, 5 — "Кто смяецца апошнім".
6 — "№13".

Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр
29 — "Голубая камея".
1 — "Софья Гольшанская".

Беларускі дзяржаўны тэатр лялек
29 — "Золотой ключик, или Приключения Буратино".

Сучасны мастацкі тэатр
29 — "Каникулы в Простоквашино".
30 — "Американская комедия".

Драматычны тэатр Беларускай арміі
1 — "Не покидай меня".

Тэатр-студыя кінаакцёра 28 чэрвеня, 1, 2 ліпеня — "Как выходят в люди, или На всякого мудреца довольно простоты".

Фестывалі

Самы маштабны музычны open-air-фестываль "Мост" пройдзе на аэрадроме Бараўая ***3 і 4 ліпеня.***

На працягу двух фестывальных дзён на двух сцэнах выступяць самыя папулярныя ў Беларусі гурты — вас чакае 16 гадзін жывой музыкі пад адкрытым небам.

5 — Фестываль новага этна "Вольнае Паветра" *на хутары Шаблі.*

БРЭСТ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы
2 — "Не покидай меня".

Брэсцкі абласны тэатр лялек
29 — "День рождения кота Леопольда".
6 — "Красная Шапочка".

ВІЦЕБСК

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа
28 — "О-ля-ля!".

ГОМЕЛЬ

Гомельскі абласны драматычны тэатр
28 — "Любовь и голуби".
29 — "Горько!".
28 — "Камедыя пра нешчаслівага селяніна...".

Гомельскі тэатр лялек
29 — "Осторожно, коза!".

ГРОДНА

Гродзенскі абласны драматычны тэатр
28, 4 — "Камедыя пра нешчаслівага селяніна...".
29 — "Оранжевый ежик", "3+2".
1 — "Опера-гала".
6 — "Кот в сапогах", "За двума зайцамі".

Гродзенскі тэатр лялек
29 — "Принцесса на горошине".

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі тэатр лялек
28 — "Пчелка Зуза".
30, 5 — "Самый маленький самолет на свете".
3 — "Похищение сокровищ".

Вернісаж

Нацыянальны мастацкі музей
Да 14 ліпеня — выстава адного твора: фатаграфія "Лятучка" знакамітага фотамастака **Юрыя Іванова.**

«Народная Воля» ў інтэрнэце
в Twitter www.twitter.com/narodnaya_volya
в Facebook www.facebook.com/nv.online.info
в Vkontakte www.vk.com/nvonlineinfo

СУББОТА, 5 ИЮЛЯ

Беларусь 1

07.10 "Існасць".
07.40 **"Пряники из картошки"**. Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
09.45, 21.40 **"Сваты-4"**. Сериал.
10.55 "О еде!".
11.30 "Дача".
12.10 "Доверяй и проверяй".
12.50 "От Дзержиново до Лубянки. Путь Железного Феликса".
13.30 "Испытание". Док.цикл.
14.05 "Вокруг планеты".
15.15 "Новости региона".
15.30 "Подполье. Война внутри войны".
16.05, 01.05 "Большая разница".
17.10 **"Бабушка на сносях"**. Сериал.
21.00 "Панорама".
22.50 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция.
00.55 "День спорта".

Беларусь 2

07.35 **"Истребители"**. Сериал.
10.35 "Мозговой штурм".
11.10, 21.05 "Тэлебарометр".
11.15 "Два с половиной повара".
11.50, 22.50 **"Интерны"**. Сериал.
13.55 "Выше крыши".
14.30 **"Обмануть всех"**. Худ.фильм.
16.45 "Под грифом "Известные".
17.20 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
18.00 "Ваше лото".
18.40 "Пятерочка".
18.50 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция.
21.00 "КЕНО".
21.10 "Реальный мир".
21.40 "Кипяток".
22.00 "Время футбола. Рио-2014".
00.25 Теннис. Уимблдон. Полуфинал.

Беларусь 3

08.00, 13.30, 21.05, 23.55 "Калейдаскоп".
08.10, 13.40, 21.15 "Размовы пра духоўнае".
08.20 "Заўтра — гэта мы!".
08.50 **"Мегрэ"**. Серыял.
13.55 "Напрад у мінулае".
14.20 "Сцежкаю жыцця". Опера.
16.15 **"Антон Іванавіч злуецца"**. Маст.фільм.
17.40 **"Вайна пад стрэхамі"**. Маст.фільм.
19.10 **"Сыны ідуць у бой"**. Маст.ф.
20.45 "Калыханка".
21.25 **"Хто не спіць у Сіэтле"**. Маст.фільм.
23.05 "Гучанне жыцця".

Беларусь 5

07.25, 11.15 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
07.55, 09.50, 01.00, 02.55 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала.
12.15 Футбол. Чемпионат Беларуси.
14.00 Пляжный футбол. Кубок Дружбы-2014. Финал.
15.55, 23.55 Теннис. Уимблдон. Женщины. Одиночный разряд. Финал. Прямая трансляция.
18.00 Теннис. Уимблдон. Женщины. Парный разряд. Финал. Прямая трансляция.
20.00 Теннис. Уимблдон. Мужчины. Парный разряд. Финал. Прямая трансляция.
23.00 Европейский покерный тур.

ОНТ

07.00 "Субботнее утро".
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".
09.05 "Смешарики. Новые приключения".
09.20 "Здоровье".
10.25 "Смак".
11.05 "Идеальный ремонт".
12.05 "ТВ-такси".
12.30 Мультфильмы.
12.50 **"Осенний марафон"**. Худ.фильм.
14.40 "Какие наши годы!".
16.15, 21.00 "Новости спорта".
16.20 "Ералаш".
16.30 "Народная медицина".
17.30 **"Желание"**. Худ.фильм.
19.25 "Чувство юмора".
21.05 "Повтори!".
23.05 **"Исчезновение"**. Худ.фильм.
01.00 **"Операция "Ы" и другие приключения Шурика"**. Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 **"Двое в пути"**. Худ.фильм.
08.30 **"Отец поневоле"**. Худ.фильм.
10.20 "Утренняя почта".
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.10 "Земля героев".
11.45 "Планета собак".
12.20 **"Море по колено"**. Сериал.
14.15 "Язь. Перезагрузка".
14.45 **"Маша и Медведь"**. Худ.фильм.
16.35 "Измайловский парк".
18.10 "Субботний вечер".
19.55 "Погода на неделю".
20.45 **"Не отпускай меня"**. Сериал.
00.10 КВН. Центральная международная лига. 1/4 финала.

НТВ-Беларусь

06.30 **"Улицы разбитых фонарей"**. Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
08.20 "Врачебные тайны +".
08.50 "Их нравы".
09.25 "Дело вкуса".
10.20 "Главная дорога".
10.50 "Кулинарный поединок".
11.55 "Квартирный вопрос".
13.20 "Дело темное".
14.15 "Следствие вели...".
15.00, 16.15 **"УГРО-5"**. Сериал.
19.35 "Самые громкие русские сенсации".
21.25 "Ты не поверишь!".
22.15 **"Подводные камни"**. Худ.фильм.
23.55 **"Враг государства №1"**. Худ.фильм.

СТВ

06.05 **"Студенты"**. Сериал.
07.45 "Анфас".
08.00 **"Вам — задание"**. Худ.фильм.
09.35 "Чистая работа".
10.30 "Секретные территории".
11.30 "Минск и минчане".
12.05 "Приключения дилетанта".
12.40 **"Тартюф"**. Худ.фильм.
14.30 "Военная тайна".
16.30, 19.30 "24 часа".
16.45 "Наше дело".
17.00 "Большой город".
17.40 "Такова судьба".
18.35 "Умнее не придумаешь".
20.00 "СТВ-спорт".
20.10 **"Пятый элемент"**. Худ.фильм.
22.30 "Звездный ринг".
23.45 **"300 спартанцев"**. Худ.фильм.
01.45 "Смотреть всем!".
02.35 "Документальный спецпроект".

Мир

05.00 Мультфильмы.
07.35 "Миллион вопросов о природе".
07.50 "Ой, мамочки!".
08.15 "Экспериментаторы".
08.30 "Мечтай! Действуй! Будь!".
09.00, 15.00 "Новости".
09.10 **"Золотой теленок"**. Худ.фильм.
12.10 **"Казароза"**. Сериал.
15.10 **"Ландыш серебристый"**. Худ.фильм.
20.05 "Новости культуры".
20.45 **"Баловень судьбы"**. Худ.фильм.
23.05 "МосГорСмех".
00.00 **"Веселые ребята"**. Худ.фильм.
01.40 **"Гамлет"**. Худ.фильм.
04.05 "Тайные знаки".

Белсат

07.00 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.00, 21.00, 01.20 "Аб'ектыў".
08.25, 11.40 "Казкі для дзетак".
08.55, 12.10 **"Сонечная дзіда"**. Серыял.
09.20 "Форум".
10.10 "Аўтастопам праз Еўропу: Парыж".
10.25 **"Лонданцы"**. Серыял.
11.10 "54%".
11.30 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
12.40 **"Дом ля поплаву"**. Серыял.
13.25 **"Костка"**. Маст.фільм.
14.55, 00.20 "МакраФон": "Belsat Fest". Канцэрт.
16.00 **"Сенсацыі XX стагоддзя"**. Серыял.
16.50 "Хто ёсць кім?": "Зінаіда Бандарэнка".
17.10 "Без рэтушы": "Абед". Рэпартаж.
17.25 "Чаму дэмакратыя? "Абед з прэзідэнтам".
18.20 "Беларусы ў Польшчы".
18.35 "Назад у будучыню".
18.50 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00 "Аўтастопам па Беларусі: вёска Атруб ля Бягомля".
20.20 "Свабода без гальштукаў!".
21.15 **"Аперацыя "Самум"**. Маст.фільм.
22.45 **"Mad Men. Утрапёныя"**. Серыял.
23.35 "Глыбокая вада". Серыял.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 6 ИЮЛЯ

Беларусь 1

06.45 **"Брестская крепость"**. Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
09.10 "Арсенал".
09.40, 00.15 **"Сваты-4"**. Сериал.
10.50 "О еде!".
11.25 "Terra incognita. Беларусь неизвестная".
12.10 "Новости. Центральный регион".
12.35 "Катюша". Голос Победы".
13.10 "Коробка передач".
13.50 "Испытание". Док.цикл.
14.25 "Диалоги о цивилизации".
15.15 "Твой город".
15.30 "Подполье. Война внутри войны". Док.цикл.
16.05 "Славянский базар в Витебске-2014". Дневник.
16.25 "Звездная жизнь".
17.00 **"Цветы от Лизы"**. Худ.ф.
21.00 "Главный эфир".
21.55 "Навіны надвор'я".
22.15 "Александрия собирает друзей". "Праздник Купалье".

Беларусь 2

07.40 **"Истребители"**. Сериал.
10.45 "Мозговой штурм".
11.15, 20.25 "Тэлебарометр".
11.20 "Два с половиной повара. Открытая кухня".
11.55, 21.40 **"Интерны"**. Сериал.
14.05 **"Укрощение строптивого"**. Худ.фильм.
16.00 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
16.30 **"Легенда №17"**. Худ.фильм.
19.15 "Суперлото".
20.05 "Кипяток".
21.00 "Спортлото 5 из 36".
21.05 "КЕНО".
21.10 "Реальный мир".
23.40 Теннис. Уимблдон. Финал.

Беларусь 3

08.00, 13.05, 21.05, 00.15 "Калейдаскоп".
08.10 "Таямніца душы".
08.40 **"Мегрэ"**. Серыял.
13.15 **"Адалень-трава"**. Маст.фільм.
14.35, 18.40 "Размаўляем па-беларуску".
14.40 **"Вайна пад стрэхамі"**. Маст.фільм.
16.10 **"Сыны ідуць у бой"**. Маст.фільм.
17.50 "Гучанне жыцця".
18.45 **"Увесь гэты джаз"**. Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.15 "Пётр Мігуноў і "Экспромт-квінтэт".
22.35 "Культпрасвет".
23.05 **"Вада парапаці"**. Тэлеспектакль.

Беларусь 5

07.55, 12.10 Футбол. Чемпионат мира. Обзор игрового дня.
08.25, 10.15 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала.
12.35 Пляжный футбол. Кубок Дружбы-2014. Финал.
14.10 Футбол. Чемпионат Беларуси. БАТЭ—"Гомель".
16.00, 21.00 Теннис. Уимблдон. Мужчины. Одиночный разряд. Финал. Прямая трансляция.
18.55 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Динамо" (Минск) — "Гомель". Прямая трансляция.

ОНТ

07.00 "Воскресное утро".
08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".
09.05 "Воскресная проповедь".
09.20 "Смешарики. ПИН-код".
09.35 "Непутевые заметки".
09.55 "Пока все дома".
10.45 "Фазенда".
11.20 "ТВ-такси".
11.45 **"Станционный смотритель"**. Худ.фильм.
13.05 **"Дума"**. Худ.фильм.
15.00 "Мой родословная".
16.15 "Новости спорта".
16.20 "Семь великих русских путешественников".
17.20 "Рассмеши комика".
18.30 "Минута славы".
20.00 "Контуры".
21.05 "Клуб Веселых и Находчивых". Высшая лига.
23.20 **"Храброе сердце"**. Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 **"Не отпускай меня"**. Сериал.
10.10 "Сам себе режиссер".
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.15 "Смехопанорама".
11.45 "В мире животных".
12.20 "Комната смеха".
13.00 "Свадебный генерал".
14.15 "Мосфильм". 90 шагов".
14.30 **"ХА!"**. Маленькие комедии.
14.50 **"Первый рейс"**. Худ.фильм.
16.25 **"Любви все возрасты..."**. Худ.фильм.
18.15 **"Родная кровиночка"**. Худ.фильм.
21.55 "Воскресный вечер".
23.30 "Большая игра".

НТВ-Беларусь

06.20 **"Улицы разбитых фонарей"**. Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
08.20 "Дикий мир".
08.50 "Их нравы".
09.25 "Едим дома!".
10.20 "Чудо техники".
10.55 "Кремлевские жены".
11.50 "Дачный ответ".
13.20 "Дело темное".
14.15 "Следствие вели...".
15.05, 16.15 **"УГРО-5"**. Сериал.
19.30 **"Грязная работа"**. Сериал.
22.50 **"Враг государства №1: легенда"**. Худ.фильм.

СТВ

06.30 **"Студенты"**. Сериал.
07.20 "Дальние родственники".
07.45 **"Пятый элемент"**. Худ.фильм.
10.00, 16.50 "Автопанорама".
10.30 "Тайны мира".
11.30 "Большой завтрак".
12.10 "Здравствуйте, доктор!".
12.45 **"Дело Румянцева"**. Худ.фильм.
14.35 "Территория заблуждений".
16.00 "Центральный регион".
16.30 "24 часа".
17.20 Концерт Михаила Задорнова.
18.25 "На том же месте в тот же час".
19.30 "Неделя".
20.40 **"Женщина и мужчины"**. Худ.фильм.
22.50 "Организация Определенных Наций".
00.15 **"Ушедшие"**. Худ.фильм.
02.30 "Документальный спецпроект".

Мир

05.00 Мультфильмы.
07.40 "Земля и небо".
08.05 "Знаем русский".
09.00, 15.00 "Новости".
09.10 "Приключения Македонской".
09.20 "С миру по нитке".
09.45, 23.55 **"Кто я для тебя?"**. Худ.фильм.
13.20 **"Зачем ты ушел?"**. Худ.фильм.
15.10, 21.00 **"Охота на Изюбря"**. Сериал.
20.00 "Вместе".
20.30 "Гаспадар...". Дак.фільм.
21.00 "Размовы эксперта".
21.15 **"Цырульніца"**. Маст.фільм.

Белсат

07.00 "Аб'ектыў".
07.15, 12.00 "Казкі для дзетак".
07.45, 12.35 **"Таямніца Сагалі"**. Серыял.
08.10 "Свабода без гальштукаў!".
08.50 "Хто ёсць кім?": "Зінаіда Бандарэнка".
09.05 "Беларусы ў Польшчы".
09.25 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
09.50 **"Mad Men. Утрапёныя"**. Серыял.
10.40 "Чаму дэмакратыя? "Абед з прэзідэнтам".
11.35 "Аўтастопам па Беларусі: вёска Атруб ля Бягомля".
11.50 "Моўнік".
13.00 "Сага старадаўній пушчы". Дак.серыял.
13.50 "Рамін". Дак.фільм.
14.55 **"Прыстань"**. Серыял.
15.40, 00.45 "МакраФон": "Рок па вакацыях-1996". Канцэрт.
16.30 **"Аперацыя "Самум"**. Маст.фільм.
18.00 "Усё нашае жыццё — соц-арт". Дак.фільм.
18.40 "Гарадзенскія вандроўкі Станіслава Пачобута".
18.50 "Калыханка для самых маленькіх".
19.05 "Побач з намі".
19.20 "Цвэтанка". Дак.фільм.
21.45 **"Незнакомка"**. Худ.фільм.
03.20 **"Свинарка и пастух"**. Худ.фільм.
23.05 **"Зграя"**. Серыял.
00.00 **"Глыбокая вада"**. Серыял.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл. рэкламнага аддзела: (017) 3286609, 3286906
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

ISSN 2071-9647
9 772071 964000 14049

Падпісныя індэксы: 63222 — для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 — для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 03.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 26.06.2014 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26500 экз. Заказ №2339.